

M E M O

Aan : Nederlandse Vereniging voor de Rechtspraak
Van : Van Oort & Van Oort
Betreft : Begroting J&V, BiZa, BuZa, Raad voor de Rechtspraak, Overige Hoge Colleges van Staat 2022
Datum : 21 september 2021

Aanleiding

- Op 21 september 2021 heeft het demissionaire kabinet-Rutte III de begrotingen Justitie en Veiligheid, Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken, Raad voor de Rechtspraak, Homogene Groep Internationale Samenwerking en Overige Hoge Colleges van Staat 2022 ingediend bij de Tweede Kamer.
- Deze notitie bevat een scan van de bovengenoemde begrotingen. In de toelichting vanaf blz.2 is een selectie van relevante passages uit de begroting opgenomen. Onderstaande kern bevat een korte samenvatting.

Kern

- In 2018 is een programma gestart om het rechtsbijstandsstelsel te vernieuwen. De pilotfase loopt in 2022 af. In 2025 moet het nieuwe stelsel staan. Uitgangspunten daarbij zijn 1) laagdrempelige toegang, 2) goede rechtshulp tegen een adequate vergoeding en 3) een burgergerichte overheid met oog voor de menselijke maat.
- Er wordt geïnvesteerd in een betere aansluiting van rechtspraak op de behoeften van burgers, middels experimenten, zoals schuldenrechtbanken en wijkrechtbanken.
- De doorlooptijden worden verbeterd in het kader van de meerjarige afspraken tussen Rechtspraak en JenV vanuit het programma Tijdige Rechtspraak.
- In 2022 digitaliseert de rechtspraak een groot deel van de procedures en dossiers en zal het digitaal procesdossier (DPD) landelijk worden uitgerold. Eind 2022 zijn de eerste multimedievoorzieningen ontwikkeld voor veelvoorkomende criminaliteit.
- Op basis van het PMJ wordt het budget voor de justitiële keten in 2021 in totaal met € 208,6 mln. verhoogd.
- Het kabinet maakt €154 mln. vrij voor betere vergoedingen voor sociale advocaten. Ook zet het kabinet in op een grotere financiële tegenprestatie van commerciële advocatenkantoren.
- De subsidie rechtspleging blijft gelijk t.o.v. 2021.
- Het budget voor het OM daalt t.o.v. 2021 met ongeveer 30 miljoen. In 2021 heeft het OM meer financiering gekregen voor enkele projecten en voor de corona-achterstanden.
- Deze rechtsorde is onlosmakelijk verbonden met universele mensenrechten. De bevordering van mensenrechten is een kernelement van het Nederlands buitenlandbeleid.
- De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State streeft ernaar in november 2021 het eindrapport op te leveren n.a.v. het gestarte programma van reflectie n.a.v. de Kinderopvangtoeslagaffaire.
- De Raad voor de Rechtspraak richt zich voor 2022 op de volgende zaken: 1) Verbetering doorlooptijden en het wegwerken van achterstanden, 2) Versterking van het personeelsbeleid, waaronder gerechtsoverstijgende personeelsplanning, 3) Verbetering van de informatievoorziening en de digitale toegankelijkheid.
- Nederland blijft zich binnen de EU inzetten voor een sterk rechtsstaatmechanisme en rechtsstaatconditionaliteit.

Verdere procedure (o.v. eventuele wijzigingen i.v.m. kabinetsformatie)

- De fractievoorzitters in de Tweede Kamer debatteren op woensdag 22 en donderdag 23 september tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen (APB) met premier Rutte over de hoofdlijnen van het kabinetsbeleid. Vervolgens debatteren de financieel woordvoerders van de Tweede Kamerfracties op 5, 6 en/of 7 oktober tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen (AFB) met minister Hoekstra over het financieel-economisch beleid. Hieraan voorafgaand houdt de Tweede Kamercommissie Financiën op 27 september een feitelijke vragenronde over de Miljoenennota 2022 en over de Macro-Economische Verkenning 2022 van het Centraal Planbureau (CPB).
- Na de AFB volgen de plenaire Tweede Kamerbehandelingen van de diverse departementale begrotingen.
- De behandeling van de begroting J&V vindt plaats op 23/24/25 november. Daaraan voorafgaand is er een schriftelijke vragenronde over de begroting.
- De behandeling van de begroting BuZa vindt plaats op 16/17/18 november. Daaraan voorafgaand is er een schriftelijke vragenronde over de begroting.

- Na de debatten over alle afzonderlijke departementale en fondsbegrotingen stemt de Tweede Kamer in de plenaire vergadering van dinsdag 7 december over de begrotingswetsvoorstellen en de hierop ingediende amendementen (wijzigingsvoorstellen). De stemmingen over bij de begrotingsbehandeling ingediende moties vinden in het algemeen plaats op de dinsdagnmiddag na de betreffende begrotingsbehandeling.

Inhoud

- Begroting Justitie en Veiligheid: p. 2
- Nota Homogene Groep Internationale Samenwerking: p. 13
- Begroting Overige Hoge Colleges van Staat: p. 16
- Begroting Raad voor de Rechtspraak: p. 18
- Begroting Buitenlandse Zaken: p. 24

Selectie relevante passages Begroting Justitie en Veiligheid 2022

Vastgestelde departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2022 (bedragen x € 1.000)

Artikel	Omschrijving	Vastgestelde begroting		
		Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
Totaal		15.247.474	15.273.901	1.570.467
Beleidsartikelen				
31	Politie	6.674.646	6.695.742	500
32	Rechtspleging en rechtsbijstand	1.868.858	1.868.858	198.130
33	Veiligheid en criminaliteitsbestrijding	1.466.556	1.470.556	1.280.049
34	Straffen en Beschermen	3.241.763	3.241.763	82.382
36	Contraterrorisme en nationaal veiligheidsbeleid	291.752	291.752	2.000
37	Migratie	1.202.839	1.202.839	3.000
Niet-beleidsartikelen				
91	Apparaat kerndepartement	460.130	461.461	4.406
92	Nog onverdeeld	37.817	37.817	0
93	Geheim	3.113	3.113	0

2.1.2 Effectief en toegankelijk recht

Een rechtsbestel dat werkt voor iedereen

Het huidige stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand is niet toekomstbestendig. In 2018 is een meerjarig programma gestart om het stelsel te vernieuwen, met minder verkeerde financiële prikkels en ongelijkheid in toegang tot het recht, en betere vergoedingen voor professionals in het stelsel. In 2025 moet een stelsel staan waarin iedere rechtzoekende op een laagdrempelige, snelle en integrale manier een oplossing kan vinden voor zijn of haar probleem. Deze vernieuwing gebeurt stap voor stap, door diverse praktijkpilots, alvorens deze in wetgeving te verankeren. Bij de uitwerking staan drie hoofdlijnen centraal: 1) laagdrempelige toegang en advies voor iedereen, 2) goede rechtshulp door professionals tegen een adequate vergoeding en 3) een burgergerichte overheid met oog voor de menselijke maat.

De stelselvernieuwing bevindt zich middenin de pilotfase. Deze loopt tot eind 2022. Hoewel corona ertoe heeft geleid dat een aantal pilots is vertraagd, verwachten we dat de pilots in 2022 bouwstenen zullen opleveren voor het nieuwe stelsel. Ook werken we in 2022 het prototype uit voor een diagnose-instrument waarmee rechtzoekenden zelf of met hulp van een professional sneller en beter de beste oplossing kunnen vinden voor hun probleem. Ook verbeteren we de dienstverlening aan rechtzoekenden en maken deze laagdrempeliger. Daarbij is specifiek aandacht voor mensen die minder digitaal vaardig zijn.

In navolging van het rapport 'Ongekend onrecht'2 - het rapport naar aanleiding van de kindertoeslagenaffaire - bekijken we op basis van casuïstiek en onderzoek (WODC) of de zelfredzaamheidstoets onder de Wet op de rechtsbijstand nog bij de tijd is. Zo nodig treffen we maatregelen. Vooruitlopend hierop en om te voorkomen dat burgers tussen wal en schip raken ontwikkelden de Raad voor Rechtsbijstand, het Juridisch Loket en de Nederlandse Orde van Advocaten een gezamenlijke aanpak. Als deze organisaties signalen ontvangen die daartoe aanleiding geven, helpt het Juridisch Loket deze burgers snel of verwijst ze door naar de juiste professional. Voor zaken die te complex zijn om in de eerste lijn af te

handelen, verstrekt de Raad (tijdelijk) een lichte adviestoevoeging aan advocaten op grond van de Regeling adviestoevoeging zelfredzaamheid.

Onnodige procedures in het bestuursrecht dringen we verder terug, bijvoorbeeld door vanuit burgerperspectief een digitaal bezwaarplatform te ontwikkelen voor gemeenten. Daarnaast richt de aanpak zich op knellende wet- en regelgeving door zogenoemde wetgevingsdialogen uit te voeren met uitvoeringsorganisaties en gemeenten. Hierbij sluiten we aan bij acties en maatregelen die voortkomen uit de rapporten «Ongekend Onrecht» en «Klem tussen balie en beleid». Om burgers oplossingen te bieden voor problemen benadrukken deze rapporten dat de burger en zijn of haar probleem centraal moeten staan en niet de procedure. In dit verband werken we ook aan enkele wijzigingen van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dit om de algemene beginselen van behoorlijk bestuur beter te borgen, ruimte voor maatwerk te vergroten en het burgerperspectief in de dienstverlening voorop te stellen. De Awb zal meer mogelijkheden én verplichtingen bevatten voor bestuursorganen om maatwerk te leveren als zij beslissingen nemen die burgers rechtstreeks treffen. De algemene beginselen van behoorlijk bestuur zijn daarbij leidend.

Ook investeren we in een betere aansluiting van de rechtspraak op behoeften van burgers. Daarbij doet JenV ervaring op in (verplichte) experimenten met eenvoudigere procedures die conflicten niet op de spits drijven, maar partijen bij elkaar brengen en echte oplossingen bieden. Voorbeelden zijn de schuldenrechter en de wijkrechtbank in Oost-Brabant. De rechtspraak investeert in experimenten met maatschappelijk effectieve rechtspraak, ook in het strafrecht. Eerder ingrijpen bij conflicten met alternatieve manieren van conflictbeslechting voorkomt onnodige escalatie van het conflict en daarmee lange en stressvolle procedures.

Betere doorlooptijden

De doorlooptijden binnen de rechtspraak zijn soms te lang. Lange wachttijden en onduidelijkheid over de stappen in het proces kunnen leiden tot zorgen en onzekerheid bij rechtzoekenden. Daarom staat verbetering van doorlooptijden ook in 2022 op de agenda als onderdeel van de meerjarige afspraken tussen de Rechtspraak en JenV. In het programma Tijdige rechtspraak (2020 – 2023) pakken de gerechten de werkvoorraden aan, gaan ze slimmer plannen en vergroten ze voor rechtzoekenden de voorspelbaarheid van de procedure en de uitspraak door beter te communiceren. Ook binnen de strafrechtketen verbeteren we de doorlooptijden.

De digitale rechtsstaat en rechtsbescherming

De rechtsbescherming in het digitale verkeer staat onder druk doordat algoritmen en artificiële intelligentie (AI) vaker worden ingezet en zowel overheid als bedrijfsleven biometrische gegevens verwerken en online surveilleren. Doorlopend moeten we toetsen of we burgers voldoende beschermen tegen negatieve gevolgen van technologie en of zij voldoende mogelijkheden hebben om zich tot de rechter te wenden. Datalekken bij en onrechtmatige gegevensverwerkingen door de overheid zelf onderstrepen de noodzaak om actie te ondernemen en de digitale rechtsstaat ook online te garanderen. Als we digitale middelen inzetten, is het van groot belang dat dit zorgvuldig en rechtmatig gebeurt. In 2022 neemt JenV, samen met EZK en BZK, het voortouw bij onderhandelingen over de Europese AI-verordening evenals bij de onderhandelingen over een juridisch raamwerk over AI in de Raad van Europa. Bovendien gaan we de richtlijnen voor het toepassen van algoritmen door overheden met uitvoeringsorganisaties doorontwikkelen en actief uitdragen.

Tegelijkertijd biedt digitalisering kansen voor onze rechtsstaat en onze rechtsbescherming. In 2022 digitaliseert de rechtspraak een groot deel van de procedures en dossiers en zal het digitaal procesdossier (DPD) landelijk worden uitgerold. Eind 2022 zijn de eerste multimedievoorzieningen ontwikkeld voor veelvoorkomende criminaliteit. Daarmee komt beeld- en audiomateriaal beschikbaar voor politie, OM en rechtspraak. Voorts is dan de dienstverlening verbeterd doordat het ketenbreed slachtofferportaal is ingevoerd. In een structureel samenwerkingsverband pakt de keten de digitalisering verder op onder de noemer Duurzaam Digitaal Stelsel (DDS).

2.3 Belangrijkste beleidsmatige mutaties

Tabel 3 Belangrijkste beleidsmatige uitgavenmutaties (bedragen x € 1.000)

	Artikel	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand ontwerpbegroting 2021		14.210.633	13.945.748	13.757.022	13.619.526	13.728.652	13.943.364
Nota van wijziging/ Incidentele suppletoire begroting							
1	Kwijtschelding publieke schulden	34	8.750	1.500	1.500	0	0
2	Regeling bedrijvenschade coronarellen	34	2.500	0	0	0	0
3	Covid opdrachten 2021	36	7.200	0	0	0	0
4	Tijdelijke coronabaten	36	60.000	0	0	0	0
5	Covid-19	36, 91	16.000	0	0	0	0
Voorjaarsnota 2021/ eerste suppletoire begroting 2021							
6	Grenzen en Veiligheid	31,33,37,91	31.350	49.854	30.000	30.000	30.000
7	Breed offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit (Botoc)	31, 32, 33, 34, 91, 92	- 35.839	- 37.160	- 37.322	- 37.331	- 37.331
8	Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ)	32,33,34,36,37,91,92,208.605	226.562	225.880	218.438	218.821	218.303
	Artikel	2021	2022	2023	2024	2025	2026
9	Meerjaren Productie Prognose (MPP)	32,37,91	49.908	57.308	- 52.210	- 30.794	- 34.364
10	Raad voor Rechtsbijstand (RvR)	32	25.902	0	0	0	0
11	DJI aanvulling eigen vermogen	34	28.725	0	0	0	0
12	Oda toerekening eerstejaars asielopvang	37	- 198.582	- 83.963	- 65.567	- 68.218	- 70.933
13	Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)	92	16.003	0	0	0	0
14	Eindejaarsmarge	92	94.668	0	0	0	0
15	Corona-gerelateerde kosten	92	100.000	0	0	0	0
16	Dekking uit eindejaarsmarge	92	- 94.668	0	0	0	0
17	Loonbijstelling 2021	alle	241.578	239.570	236.430	234.362	236.484
18	Prijbijstelling 2021	alle	56.696	55.597	55.066	54.151	54.519
Overige mutaties voorjaarsnota		18.720	133.899	46.861	100.139	38.104	- 148.933
Miljoenennota 2022/ Ontwerpbegroting 2022							
19	RA middelen politie (B5)	31	0	24.000	24.000	24.000	24.000
20	Recherchesamenwerkingsteam	31	0	0	0	17.606	0
21	Desaldering bijzondere bijdragen	31	52.174	0	0	0	0
22	Sociale advocatuur	32	0	154.000	144.000	124.000	64.000
23	Kasschuif ihkv ondernijning	33	- 11.620	10.028	1.592	0	0
24	Ondernijning	33	0	370.000	370.000	370.000	370.000
25	Bescherming en veiligheid	33	0	154.000	144.000	124.000	64.000
26	Bijdrage agentschap Justid	33,91	0	17.415	17.101	16.742	16.742
27	Jeugdbeschermingsketen	34	13.925	0	0	0	0
28	Raad voor de Kinderbescherming	34	0	16.000	0	0	0
29	Beveiliging vaccinatielocaties	36	29.000	0	0	0	0
30	Regeling tegemoetkoming schade 2021	36	200.000	0	0	0	0
31	Coronamiddelen t.b.v. opvanglocaties quarantaineplecht	37	25.800	0	0	0	0
32	Implementatie grenzen en veiligheid	37	- 8.004	- 35.064	- 38.106	- 29.925	- 28.332
33	Kasschuif grenzen en veiligheid	37	- 10.528	- 13.836	7.770	1.594	2.531
34	Desaldering afrekening IND 2020	37	41.100	0	0	0	0
Overige mutaties miljoenennota		- 44.235	- 11.557	- 12.302	- 12.269	- 32.119	- 11.462
Stand ontwerpbegroting		15.135.761	15.273.901	14.855.715	14.756.021	14.644.774	14.700.212

8. Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ)

Het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ) geeft de capaciteitsbehoefte aan van de justitiële ketens. De PMJ-ramingen hebben voornamelijk betrekking op autonome ontwikkelingen, die buiten de invloedsfeer van JenV liggen. Op basis van het PMJ wordt het budget voor de justitiële keten in 2021 in totaal met € 208,6 mln. verhoogd. De reeksen zijn met ingang van 2023 meerjarig op het niveau 2022 doorgetrokken met € 224,7 mln. Dit laatste bedrag is een saldo van uitgaven en ontvangsten.

9. Meerjaren Productie Prognose (MPP)

De raming van de Meerjaren Productie Prognose leidt in 2021 tot een budgetverhoging DG-Migratie van € 49,9 mln. Dit bedrag bestaat uit de volgende mutaties: - COA 38,5 mln. in 2021 aflopend naar € -70,4 mln. in 2025. Op basis van de verwachtingen van de MPP zal de bezetting van het COA in de komende jaren lager uitvallen dan bij de begroting 2021 was geraamd; - Reservecapaciteit COA € 21 mln. in 2021 aflopend naar € 14 mln. in 2025 en verder. Aan het COA wordt reservecapaciteit toegekend om te borgen dat het COA bij een onverwacht hogere asielinstroom doelmatig kan opschalen; - Nidos € -11 mln. in 2021 aflopend naar € -7,9 mln. in 2025. De verwachtingen ten aanzien van de bezetting van amv's (alleenstaande minderjarige vreemdelingen) bij Nidos voor de komende jaren is naar beneden bijgesteld.

10. Raad voor Rechtsbijstand

In 2020 was er sprake van een onderuitputting voor Rechtsbijstand. Conform afspraak blijft dit bedrag van € 25,9 mln. in 2021 beschikbaar voor de Rechtsbijstand. Door middel van de eindejaarsmarge wordt dit bedrag toegevoegd aan het budget rechtsbijstand.

15. Corona-gerelateerde kosten

In verband met de budgettaire effecten van de corona-pandemie (beschermingsmiddelen en -maatregelen, kosten voor het inhalen van achterstanden en compensatie van lagere ontvangsten) is voor het jaar 2021 een bedrag van € 100 mln. aan de JenV-begroting toegevoegd. Vorig jaar was reeds € 40 mln. voor het jaar 2021 beschikbaar gesteld zodat het totale budget uitkomt op € 140 mln.

16. Dekking uit eindejaarsmarge

De eindejaarsmarge 2020 is ingezet ter dekking van de kaseffecten van overlopende verplichtingen, de toevoeging aan de rechtsbijstand en overige budgettaire tekorten.

22. Sociale advocatuur

Goede rechtsbijstand is cruciaal voor de toegang tot het recht. Ter uitvoering van de motie Klaver/Ploumen (TK 28 362, nr. 44) maakt het kabinet extra middelen vrij voor een betere vergoedingen van sociale advocaten (in lijn met scenario 1 van de commissie-Van der Meer). Zo wordt de vergoeding in overeenstemming gebracht met de voor de werkzaamheden gemiddelde tijdsbesteding. Voor 2022 wordt hiervoor € 154 mln. (incl. btw) beschikbaar gesteld. Met het op niveau brengen van de vergoedingen voor sociale advocaten is de kous echter niet af. Onder het motto 'meer oplossingen, minder procedures' wordt met de vernieuwing van het stelsel van rechtsbijstand ingezet op snellere en meer laagdrempelige hulp voor mensen met problemen. Het beroep op rechtsbijstand zal hierdoor in de toekomst naar verwachting afnemen. Daarnaast zet het kabinet in op een grotere (financiële) tegenprestatie van commerciële advocatenkantoren. Zoals het voor sociale advocatenkantoren goed is dat zij zich niet volledig afhankelijk maken van overheidssubsidies, mag van de commerciële advocatuur ook best een maatschappelijke tegenprestatie worden verwacht. Deze maatregelen moeten ertoe leiden dat met ingang van 2025 nog een structureel bedrag van € 64 mln. per jaar benodigd is.

2.4 Overzicht niet-juridisch verplichte uitgaven

Tabel 5 Overzicht niet-juridisch verplichte uitgaven en bestemming (bedragen x € 1.000)

artikel	omschrijving	Juridisch verplicht (uitgaven)	Juridisch verplicht (%)	Niet Juridisch verplicht (bedrag)	Niet Juridisch verplicht (%)	Bestemming niet-juridisch verplichte uitgaven	Bedrag niet-juridisch verplichte uitgaven
31	Politie	6.693.742	100%	2.000	0%	Providers en gerechtskosten (taptolken)	2.000
	Rechtspleging en						
32	rechtsbijstand	1.836.648	100%	35	0%	Opdrachten toegang tot het rechtsbestel	10
						Opdrachten doelmatig rechtsbestel	25
	Veiligheid en						
33	criminaliteitsbestrijding	359.385	40%	528.698	60%	Aanpak ondermijning	528.698
	Straffen en					Overige subsidies en opdrachten op het gebied van jeugdbeleid	
34	Beschermen	3.033.191	100%	7.017	0%	T.b.v. een bijdrage aan mede overheden op het terrein van Integriteit en Kansspelen	20
						Incidentele subsidies op het terrein van integriteit, filantropie en kansspelbeleid	213
						Voor initiatieven en opdrachten op het terrein van integriteit, filantropie en kansspelbeleid	440
						Overige bijdrage medeoverheden, subsidies en opdrachten op het gebied van preventieve maatregelen	2.000
						Overige bijdrage medeoverheden, subsidies en opdrachten op het gebied van veiligheid	1.087
						Initiatieven op het gebied van slachtofferzorg	1.143
						Opdrachten en subsidies op het gebied van forensische zorg	862
						Initiatieven op het gebied van toezicht en behandelen	371

2.5 Strategische Evaluatie Agenda (SEA)

Tabel 6 Strategische Evaluatie Agenda

Thema	Subthema	Type onderzoek	Afronding	Aandachtspunten onderzoek	Artikel
Rechtspleging en rechtsbijstand	Hoge Raad	Ex post	2022	Apparaatskosten Hoge Raad	32.1
	Rechtsbestel	Ex post	2022	Adequate toegang tot het rechtsbestel	32.2
	Rechtsbestel	Ex post	2022	Optimale randvoorwaarden doelmatig en doeltreffend rechtsbestel	32.3

Ondermijning	Ex post en ex durante	Vestigingsklimaat drugshandel in 2022 Nederland	33.3
	Ex post	Toetredingsmechanismen en rekruteringsprocessen van jongeren binnen de georganiseerde criminaliteit	33.3
	Ex post	Review bestrijding van drugshandel in de 2021 afgelopen 25 jaar	31.3
Geweld	Ex ante	Verkenning omvang kindermishandeling gerelateerd aan geloof of ideologie in ntb Nederland	33.3
Cybercrime	Ex post	2021 Evaluatie Wet Computercriminaliteit III	33.3
Jeugdcriminaliteit	Ex durante	Verdiepingsonderzoek toename 2021/2022 jeugdrecidive	34.5
	Ex durante	Beleidsbenutting LIJ: op weg naar 2022 daderprofielen jeugdige delinquenten	34.5
Adolescentenstrafrecht	Ex post	2021 'Evaluatie van het adolescentenstrafrecht. Een Multi criteria evaluatie'	34.5
Leerplicht	Ex durante	Effectrapportage methodische aanpak 2021 schoolverzuim	34.5

Artikel 32 Rechtspleging en rechtsbijstand

Beleidswijzigingen

Rechtspraak

De Rechtspraak heeft zich gecommitteerd aan het verkorten van de doorlooptijden in rechterlijke procedures. In het programma Tijdsige Rechtspraak werken de gerechten aan het aanpakken van werkvoorraden, het slimmer roosteren en plannen en het vergroten van voorspelbaarheid voor rechtzoekenden door betere communicatie. Het programma bestaat uit vijf onderdelen: landelijke inloopkamer, lokale aanpak, roosteren & plannen, voorspelbaarheid en managementinformatie. Het programma duurt drie jaar (2020-2023).

Om de rechtspraak maatschappelijk effectiever te maken, vinden bij de gerechten diverse experimenten plaats (buurt, schulden, multi-problematiek, echtscheidingen). Steeds duidelijker wordt wat daarbij wel of niet werkt. Op basis daarvan worden keuzes gemaakt over welke werkwijzen breder toegepast kunnen worden. Daarbij zal naar verwachting in 2022 (en daarna) ook gebruik kunnen worden gemaakt van de tijdelijke experimentenwet rechtspleging. Een eerste experiment is voorzien met een nabijheidsrechter. Waar toepassing van een experimentele procedure tot nu toe altijd afhankelijk was van instemming van beide partijen, kan onder de nieuwe wet een experimentele procedure verplicht worden gesteld.

Aan de digitalisering in het civiele recht en het bestuursrecht wordt met het project Digitale Toegang verder invulling en uitvoering gegeven langs de lijnen van basisplan digitalisering dat in 2020 door het Bureau ICTtoetsing is getoetst. Bij de Zorgvuldig Snel Maatwerk (ZSM)-aanpak wordt in elke zaak maatwerk geleverd via een aanpak die recht doet aan de belangen van de dader, het slachtoffer en de maatschappij.

De intensivering van rechtsbijstand binnen het ZSM-proces houdt in dat elke verdachte wiens zaak via ZSM wordt gerouteerd, naast de reeds bestaande wettelijk verankerde vormen van rechtsbijstand (Salduz, bij politieverhoor en bij inverzekeringstelling), een gesprek krijgt met een advocaat, waarbij hij over zijn rechten en plichten binnen het ZSM-proces wordt geïnformeerd. Ook krijgt de verdachte rechtsbijstand indien het OM besluit om bij een misdrijf de strafzaak met een OM-strafbeschikking af te doen. In 2020 is er een begin gemaakt met de intensivering van rechtsbijstand in ZSM-zaken door bij het opleggen van een OM-strafbeschikking bij aangehouden verdachten in misdrijfzaken voor bijstand van een advocaat te zorgen. Per 1 april 2021 krijgen ook alle misdrijfverdachten op vrije voeten een kosteloos gesprek met een advocaat, indien het OM in hun zaak een strafbeschikking uitvaardigt. Voor de intensivering van rechtsbijstand in ZSM-zaken is jaarlijks zo'n € 10 mln. begroot binnen het totale budget voor gefinancierde rechtsbijstand.

Stelsel voor gesubsidieerde rechtsbijstand

In 2022 wordt de gefaseerde aanpak voor de vernieuwing van het stelsel voor gesubsidieerde rechtsbijstand voortgezet. In de brief 'contouren herziening stelsel gesubsidieerde rechtsbijstand' zijn de contouren geschetst van het beoogde stelsel, dat volgens planning eind 2024 operationeel zal zijn. Samen met de professionals uit het veld worden de contouren verder geconcretiseerd, waarbij de volgende drie pijlers centraal staan: 1) laagdrempelige toegang, 2) verhogen kwaliteit en betere vergoedingen voor de professionals en 3) het voorkomen van onnodige geschillen tussen overheid en burger. Hierbij wordt een lerende aanpak gehanteerd waarbij stap voor stap en proefondervindelijk aan een nieuw stelsel wordt gebouwd. Het jaar 2022 is de laatste periode van de pilotfase en staat in het teken van het verder uitwerken en afronden van de contouren van het nieuwe stelsel, de rollen daarbinnen en de borging hiervan in wetgeving. Zo werken we toe naar de inwerkingtreding van een vernieuwd stelsel vanaf 2025 waarin alle rechtzoekenden in Nederland met (juridische) vragen of problemen al dan niet met ondersteuning een route vinden

naar een passend, kwalitatief hoogwaardig en duurzaam antwoord op de (juridische) kwestie waarvoor ze zich gesteld zien.

Tabel 14 Tabel Budgettaire gevolgen van beleid artikel 32 (bedragen x € 1.000)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	1.679.085	1.762.698	1.868.858	1.844.279	1.796.941	1.712.750	1.709.371
Apparaatsuitgaven	32.957	32.563	32.175	30.962	31.020	31.637	31.637
32.1 apparaatsuitgaven Hoge Raad							
Personele uitgaven	28.575	28.986	28.948	28.431	28.432	29.049	29.049
waarvan eigen personeel	26.130	27.830	27.992	27.428	27.429	28.046	28.046
waarvan externe inhuur	2.445	1.156	956	1.003	1.003	1.003	1.003
Materiele uitgaven	4.382	3.577	3.227	2.531	2.588	2.588	2.588
waarvan ict	2.382	1.773	1.422	1.414	1.414	1.414	1.414
waarvan sso's	188	261	261	263	263	263	263
waarvan overig materieel	1.812	1.543	1.544	854	911	911	911
Programma-uitgaven	1.597.397	1.730.135	1.836.683	1.813.317	1.765.921	1.681.113	1.677.734
Waarvan juridisch verplicht			100%				
32.2 Adequate toegang tot het rechtsbestel							
Bijdrage ZBO's/RWT's							
Raad voor Rechtsbijstand	30.888	28.098	28.098	28.098	28.098	28.098	28.098
Bureau Financieel Toezicht	7.883	8.115	8.175	8.236	8.236	8.236	8.236
Subsidies							
Stichting Geschillencommissies Consumentenzaken	638	544	562	562	562	562	562
Juridisch Loket	26.490	26.966	27.366	27.366	27.366	27.366	27.366
Overige Subsidies	157	139	139	139	139	139	139
Opdrachten							
Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen	5.064	8.794	8.696	9.816	9.816	9.816	9.816
Toevoegingen rechtsbijstand	405.488	459.709	569.627	560.036	538.646	454.569	454.569
Mediation in Strafrecht	1.260	1.082	1.082	1.082	1.082	1.082	1.082
Overige Opdrachten	456	459	448	449	449	449	449
32.3 Optimale randvoorwaarden voor een doelmatig en doeltreffend rechtsbestel							
Bijdrage ZBO's/RWT's							
Autoriteit Persoonsgegevens	23.826	26.274	25.075	25.076	25.077	24.946	24.946
College voor de Rechten van de Mens	8.215	9.151	8.858	8.757	8.631	8.631	8.631
College Gerechtelijk Deskundigen	1.925	1.969	1.968	1.968	1.968	1.968	1.968
Stichting Advisering Bestuursrechtspraak	5.127	5.127	5.127	5.127	5.127	5.127	5.127
Overige Bijdrage ZBO's/RWT's	1.041	808	808	808	808	808	808
Bijdrage medeoverheden							
Bijdragen Rechtspleging	0	0	756	1.380	1.380	1.380	1.380
Raad voor de rechtspraak	1.077.097	1.150.832	1.145.702	1.131.272	1.105.391	1.104.791	1.101.412
Overige Bijdrage medeoverheden	0	23	2.123	1.100	1.100	1.100	1.100
Subsidies							
Rechtspleging	646	482	482	482	482	482	482
Wetgeving	1.175	1.278	1.278	1.278	1.278	1.278	1.278
Opdrachten							
Opdrachten en onderzoeken rechtspleging	21	174	202	174	174	174	174
Overige Opdrachten	0	111	111	111	111	111	111
Ontvangsten	162.187	193.383	198.130	195.193	184.688	182.068	180.523
waarvan Griffierechten	151.548	175.857	180.544	177.546	167.041	164.421	162.876
waarvan Overig	10.639	17.526	17.586	17.647	17.647	17.647	17.647

32.1 Apparaatsuitgaven Hoge Raad

De Hoge Raad der Nederlanden is het hoogste rechtscollege in het Koninkrijk op het gebied van het civiele, straf- en fiscale recht. De Hoge Raad bevordert de rechtseenheid en de rechtsontwikkeling. Ook kan hij rechtsbescherming bieden in de individuele zaken die aan hem worden voorgelegd. Hij doet dit door te beslissen op cassatieberoepen, die worden ingesteld om de raad te laten beoordelen of het gerechtshof — en in voorkomende gevallen de rechtbank — in zijn uitspraak het recht juist heeft toegepast en of de gegeven motivering deugdelijk is. Aan deze taken wordt tevens invulling gegeven door te beslissen op prejudiciële vragen in het civiele en fiscale recht en op vorderingen van de procureur-generaal bij de Hoge Raad tot cassatie in het belang der wet. De Hoge Raad en de procureurgeneraal hebben daarnaast nog enkele bij wet opgedragen bijzondere taken.

32.2 Adequate toegang tot het rechtsbestel

Raad voor Rechtsbijstand

Het betreft hier de financiering voor apparaatsuitgaven van de Raad voor Rechtsbijstand (RvR). De RvR is belast met de uitvoering van de Wet op de rechtsbijstand, die er voor zorgt dat on- en mindervermogenden verzekerd zijn van toegang tot het rechtsbestel. Met ingang van begroting 2020 zijn de apparaatsuitgaven van de Raad voor Rechtsbijstand en het Juridisch Loket gesplitst weergegeven in de tabel Budgettaire gevolgen van beleid.

Stichting het Juridisch Loket (hJL)

Het betreft hier de financiering voor apparaatsuitgaven van het Juridisch loket. Het Juridisch Loket is een advies- en doorverwijsinstelling voor eerstelijns rechtshulp, die ervoor zorgt dat on- en mindervermogenden verzekerd zijn van toegang tot het rechtsbestel. Met ingang van begroting 2020 zijn de apparaatsuitgaven van de Raad voor Rechtsbijstand en het Juridisch Loket gesplitst weergegeven in de tabel Budgettaire gevolgen van beleid.

Toevoegingen Raad voor Rechtsbijstand

De Raad voor Rechtsbijstand verstrekt toevoegingen aan een advocaat of mediator voor de verlening van rechtsbijstand aan rechtzoekenden met een laag inkomen en vermogen. In onderstaande tabel is een uitsplitsing in uitgaven en in aantallen weergegeven van de productiegegevens van de Raad over de verschillende onderdelen binnen de rechtsbijstand.

Tabel 15 Productiegegevens Raad voor Rechtsbijstand							
	2020 ¹	2021 ²	2022	2023	2024	2025	2026
Strafzaken (ambtshalve)							
Aantal afgegeven toevoegingen	37.070	36.028	35.921	35.845	35.806	35.806	35.806
Uitgaven (mln.)	68,0	60,4	68,3	67,4	65,7	60,9	60,9
Strafzaken (regulier)							
Aantal afgegeven toevoegingen	68.467	76.057	75.835	75.597	75.464	75.464	75.464
Uitgaven (mln.)	49,6	59,0	79,9	78,0	74,5	64,4	64,4
Civiele zaken							
Aantal afgegeven toevoegingen	175.531	194.935	195.748	195.149	195.825	192.353	192.353
Uitgaven (mln.)	136,3	154,3	231,7	225,4	214,1	176,3	176,3
Bestuur							
Aantal afgegeven toevoegingen	61.352	57.821	56.306	56.006	55.388	55.388	55.388
Uitgaven (mln.)	45,4	45,0	56,3	55,0	52,5	46,1	46,1
Piketdiensten							
Aantal afgegeven toevoegingen	108.920	114.428	113.982	113.836	113.646	113.646	113.646
Uitgaven (mln.)	44,0	47,2	43,0	42,9	42,8	42,8	42,8
Lichte adviestoevoeging							
Aantal afgegeven toevoegingen	8.275	7.444	6.824	6.256	5.729	5.729	5.729
Uitgaven (mln.)	1,9	1,8	1,5	1,4	1,3	1,3	1,3
Asiel							
Aantal afgegeven toevoegingen	30.370	30.097	30.097	30.097	30.097	30.097	30.097
Uitgaven (mln.)	44,5	46,3	52,4	51,8	50,7	47,3	47,3
Het Juridisch Loket							
Aantal klantencontacten	548.479	761.910	761.910	761.910	761.910	761.910	761.910
Uitgaven (mln.)	26,5	27,0	27,4	27,4	27,4	27,4	27,4
Overige (mln.)³	€ 13,2	€ 38,9	€ 34,2	€ 35,7	€ 34,6	€ 13,0	€ 13,0
Uitvoeringslasten Rechtsbijstand							
Raad voor Rechtsbijstand (mln.)	€ 25,9	€ 26,6	€ 26,6	€ 26,6	€ 26,6	€ 26,6	€ 26,6
Totaal uitgaven (mln.)	€ 455,4	€ 506,6	€ 621,2	€ 611,6	€ 590,2	€ 506,1	€ 506,1

32.3 Optimale randvoorwaarden voor een doelmatig en doeltreffend rechtsbestel

Bijdrage aan Raad voor de rechtspraak (Rvdr)

De Minister voor Rechtsbescherming bekostigt de rechtspraak via de Raad voor de rechtspraak. De Raad voor de rechtspraak is het landelijk orgaan van de Rechtspraak, die verder bestaat uit de rechtbanken, de gerechtshoven, de

Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor het Bedrijfsleven. De Raad bevordert de kwaliteit en eenheid van de rechtspraak, verzorgt de financiën, houdt toezicht en ondersteunt de bedrijfsvoering bij de gerechten. De Raad spreekt zelf geen recht. In dit artikelonderdeel wordt de totstandkoming van de bijdrage van de Minister voor Rechtsbescherming aan de Raad voor de rechtspraak toegelicht.

Tabel 16 Instroomontwikkeling rechtspraak

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Instream totaal aantal (x 1.000)	1.394	1.721	1.729	1.686	1.599	1.581	1.574
Jaarlijkse mutatie	- 9%	24%	0%	- 3%	- 5%	- 1%	0%

Tabel 17 Financiële bijdrage Raad voor de rechtspraak (bedragen * € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Begroting 2021		1.062.430	1.056.639	1.049.216	1.042.288	1.035.127	1.035.127
Mutatie		88.402	89.063	82.056	63.103	63.574	60.195
Begroting 2022	1.077.097	1.150.832	1.145.702	1.131.272	1.105.391	1.098.701	1.095.322

Tabel 18 Productieafspraken rechtspraak

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Productie totaal aantal (x 1.000)	1.365	1.682	1.684	1.631	1.560	1.541	1.534
Jaarlijkse mutatie	- 11%	23%	0%	- 3%	- 4%	- 1%	0%

Op basis van de verwachte toename van het aantal rechtszaken is de bijdrage aan de Rvdr verhoogd. In de eerste jaren is de verwachte productie bij de Rvdr hoger als gevolg van het wegwerken van de COVID-19-achterstanden. In de mutatie in de bijdrage aan de Rvdr is tevens onder meer compensatie voor loon- en prijsontwikkeling (loon- en prijsbijstelling) verwerkt en aanvullingen in het kader van de versterking van de aanpak van ondermijning en het breed offensief tegen georganiseerde, ondermijnende criminaliteit.

Bijdragen aan ZBO's en RWT's

Nationaal Register Gerechtelijke Deskundigen (NRGD)

Het NRGD waarborgt en bevordert de kwaliteit van de inbreng van deskundigen in de rechtsgang. Indien een deskundige, zoals een psycholoog, toxicoloog of orthopedagoog, zich als gerechtelijk deskundige wil laten registreren, dient de aanmelding getoetst te worden door het NRGD. Het NRGD heeft een wettelijke basis (Wet deskundigen in strafzaken) en is onafhankelijk.

Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB)

De StAB adviseert, door middel van deskundigenberichten, op verzoek van de Raad van State en de rechtbanken over geschillen op het terrein van de fysieke leefomgeving zoals milieu, ruimtelijke ordening, water, bouw en schade. Met ingang van 2020 is de subsidiëring en ministeriële verantwoordelijkheid StAB overgegaan van het Ministerie van IenW naar het Ministerie van JenV.

Subsidie Rechtspleging

De subsidie Rechtspleging betreft met name een subsidie aan de Nederlandse Vereniging voor de Rechtspraak (NVvR).

Artikel 33 Veiligheid en criminaliteitsbestrijding

Vervolging en berechting van verdachten van het neerhalen van vlucht MH17

De Minister is verantwoordelijk voor het strafrechtelijke vervolgings- en berechtingsmechanisme en financiert daarvoor onder andere het Openbaar Ministerie (OM), de rechtspraak en de politie. De vervolging en berechting van de verdachten van het neerhalen van de vlucht MH17 vindt in Nederland plaats onder de Nederlandse wet, ingebed in internationale steun en samenwerking. Hiertoe wordt nauw samengewerkt met het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Multilateraal Verdrag Inzake Rechtshulp en Uitlevering bij Internationale Misdrijven

Nederland beschouwt de opsporing en vervolging van internationale misdrijven (genocide, oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid) als een belangrijke internationale verantwoordelijkheid en is op grond van internationale verdragen, waaronder het Statuut van het Internationaal Strafhof, ook verplicht om aan die verantwoordelijkheid uitvoering te geven. Verdachten, getuigen en bewijsmiddelen zijn bij internationale misdrijven vaak over meerdere landen verspreid waardoor adequate opsporing en vervolging sterk afhankelijk is van effectieve internationale samenwerking op het gebied van rechtshulp en uitlevering. Om effectieve internationale samenwerking op deze terreinen mogelijk te maken, werkt Nederland samen met Argentinië, België, Mongolië, Senegal en Slovenië,

aan de totstandkoming van een nieuw Multilateraal Verdrag inzake Rechtshulp en Uitlevering bij Internationale Misdrijven (MVRUIM). Nederland heeft sinds 2011 een leidende rol in dit initiatief, dat inmiddels door 76 landen wereldwijd wordt gesteund en dat binnen twee jaar zou moeten leiden tot de totstandkoming van het MVRUIM-verdrag.

Tabel 19 Tabel Budgettaire gevolgen van beleid artikel 33 (bedragen x € 1.000)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	855.920	966.874	1.466.556	1.387.827	1.348.390	1.284.409	1.280.677
Apparaatsuitgaven	603.660	616.648	582.473	581.443	579.814	578.948	579.899
33.1 apparaatsuitgaven Openbaar Ministerie							
Personele uitgaven	471.931	512.115	481.246	480.771	479.993	479.127	480.078
waarvan eigen personeel	426.377	459.802	439.199	438.621	438.055	437.189	438.140
waarvan externe inhuur	43.944	50.820	40.557	40.656	40.444	40.444	40.444
waarvan overig personeel	1.610	1.493	1.490	1.494	1.494	1.494	1.494
Materiele uitgaven	131.729	104.533	101.227	100.672	99.821	99.821	99.821
waarvan ict	29.520	11.810	11.133	10.294	9.275	9.275	9.275
waarvan sso's	39.790	39.394	38.109	37.690	37.695	37.695	37.695
waarvan overig materieel	62.419	53.329	51.985	52.688	52.851	52.851	52.851
Programma-uitgaven	291.532	354.226	888.083	806.384	768.576	705.461	700.778
Waarvan juridisch verplicht			39%				
33.2 Bestuur, informatie en technologie							
Bijdrage medeoverheden							
Regionale Informatie en Expertise Centra	8.640	7.916	7.916	7.916	7.916	7.916	7.916
Regeling Uitstapprogramma's prostituees	1.240	0	1.000	0	0	0	0
Overige Bijdrage medeoverheden	80	1.483	1.164	1.164	1.064	1.064	1.064
Subsidies							
Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid	4.401	3.802	3.391	3.391	3.391	3.391	3.391
Keurmerk Veilig Ondernemen	1.791	412	0	0	0	0	0
Regeling Uitstapprogramma's prostituees	2.924	0	0	0	0	0	0
Veiligheid Kleine Bedrijven (VKB)	0	173	0	0	0	0	0
Overige Subsidies	2.626	1.301	1.247	1.247	1.172	1.172	1.172
Opdrachten							
Overige Opdrachten	0	139	107	107	107	107	107
33.3 Opsporing en vervolging							
Bijdrage Agentschappen							
NFI	75.767	76.735	75.353	75.388	75.432	75.432	75.432
Justid	0	0	17.415	17.101	16.742	16.742	16.742
Bijdrage medeoverheden							
Caribisch Nederland (BES)	7.451	7.244	5.112	4.712	4.612	4.612	4.612
FIU.Nederland	7.395	0	220	6.996	6.996	6.996	6.996
Aanpak ondermijning	48.701	90.146	592.198	544.275	522.381	463.381	462.066
Overige Bijdrage medeoverheden	4.921	10.419	12.676	15.169	14.623	14.627	14.627
Subsidies							
Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV)	0	684	609	609	609	609	609
Overige Subsidies	4.969	4.557	2.299	2.174	2.174	2.174	2.174
Opdrachten							
Schadeloosstellingen	26.837	20.342	20.332	20.337	20.337	20.337	20.337
Keten Informatie Management	3.064	1.482	34	34	34	34	34
Onrechtmatige Detentie	5.907	3.658	6.277	6.280	6.280	6.280	6.280
Caribisch Nederland (BES)	0	350	350	350	350	350	350
Gerechtskosten	28.539	34.000	30.434	30.436	30.436	30.436	30.436
Restituties ontvangsten voorgaande jaren	183	0	0	0	0	0	0
Verkeershandhaving OM	17.380	16.223	30.196	30.746	20.304	21.121	23.583
Afpakken	0	0	600	600	600	600	600

33.1 Apparaatsuitgaven Openbaar Ministerie

Openbaar Ministerie (OM)

Het OM is de enige instantie in Nederland die een verdachte voor de strafrechter kan brengen, afgezien van de bijzondere procedure die geldt voor ambtsdelicten van Kamerleden en bewindspersonen. Samen met de rechtspraak is het OM onderdeel van de rechterlijke macht. Het OM zorgt ervoor dat strafbare feiten worden opgespoord en vervolgd. Daarvoor wordt samengewerkt met politie en andere opsporingsdiensten. Het OM is een landelijke organisatie verdeeld over tien arrondissementen. Deze zijn gelijk aan de tien regionale eenheden van de politie. Daarnaast richt het Landelijk Parket zich op de bestrijding van (internationaal) georganiseerde misdaad, bestrijdt het Functioneel Parket criminaliteit op het gebied van milieu, economie en fraude en worden alle beroepen tegen verkeersboetes en eenvoudige

misdrijfzaken door het Parket Centrale Verwerking OM (CVOM) behandeld. De zaken waarin hoger beroep wordt aangetekend komen bij een van de vier vestigingen van het Ressortsparket. Dit budget is bestemd voor de financiering van de apparaatsuitgaven van het OM.

Het budget voor het jaar 2021 is hoger dan het structurele budget. Dit hangt vooral samen met middelen die tijdelijk beschikbaar zijn gesteld bij Voorjaarsnota 2021 zoals middelen voor het wegwerken van achterstanden en andere effecten als gevolg van de coronacrisis (ruim € 10 mln.), diverse projecten zoals digitalisering van de strafrechtketen, incidentele aanpassingen als gevolg van de WvGGZ (ca € 10 mln.), compensatie voor het traject rond digitaal betekenen (€ 6 mln.), de bijdrage aan de kosten voor deelname van Nederland aan het EOM die loopt tot en met 2021 in afwachting van de eerste ervaringen (€ 2,6 mln.) en diverse kleinere posten. Daarnaast is er sprake van een afronding van een kwaliteitstraject met de politie waardoor een structureel bedrag (€ 4 mln.) vanaf 2022 kan worden teruggeboekt naar de politie.

Tabel 20 Productiegegevens Openbaar Ministerie

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
WAHV beroep-, kanton- en appèlzaken	373.747	458.246	468.285	468.804	470.929	480.015	494.015
Overtredingszaken	115.148	129.576	133.199	128.175	128.400	128.182	131.361
- waarvan na herinstroom	6.969	16.404	16.875	16.226	16.259	16.233	70.128
Misdrijfzaken	178.376	218.929	217.062	211.675	206.975	203.265	202.719
Eenvoudige misdrijfzaken	23.096	27.742	28.050	27.372	26.986	26.950	27.736
- waarvan na herinstroom	1.107	1.446	1.462	1.427	1.407	1.405	14.239
Interventie/ZSM zaken	123.009	158.261	155.717	150.727	146.173	142.298	140.795
- waarvan na herinstroom	7.828	7.646	7.523	7.282	7.062	6.875	72.140
Onderzoekszaken ¹	22.535	23.984	24.364	24.603	24.787	24.982	25.146
Ondermijningszaken	9736	8941	8931	8972	9030	9035	9043
Appèlzaken	21.380	29.377	29.689	29.995	30.172	30.206	30.193

De in de tabel opgenomen aantallen zijn gebaseerd op de beschikbare capaciteit van het Openbaar Ministerie voor de behandeling van zaken. In 2022 beoordeelt het OM naar verwachting circa 468.000 zaken van burgers die beroep instellen tegen een verkeersboete (WAHV). Het OM verwacht in 2021 en 2022 meer beroepen te behandelen dan in 2020. Hier is ervan uitgegaan dat de coronacrisis voorbij is en de door de coronacrisis opgelopen achterstanden zullen worden weggewerkt.

Verder neemt het OM in circa 133.000 overtredingszaken een strafrechtelijke beslissing. Het OM kan de zaak zelfstandig afdoen (bijvoorbeeld met een strafbeschikking of een sepot) of de zaak aan de kantonrechter voorleggen. In ruim 17.000 zaken is sprake van zogenaamde her-instroom vanwege verzet tegen een genomen strafbeschikking.

Het OM zet de meeste capaciteit in bij de behandeling van misdrijfzaken. De capaciteit van het OM is er op gericht om bijna 28.000 eenvoudige misdrijfzaken, meestal zogenaamde feitgecodeerde misdrijven te behandelen. Bij interventiezaken is het doel dat bij veel voorkomende (wijkgerelateerde) criminaliteit de burger als verdachte, slachtoffer of betrokkene een merkbare, zichtbare en betekenisvolle (strafrechtelijke) interventie ervaart die waar mogelijk snel (ZSM) wordt uitgevoerd. Het gaat in 2022 naar verwachting om ruim 155.000 zaken.

Ook hiervoor geldt de aanname dat de coronacrisis voorbij is en de door de coronacrisis opgelopen achterstanden zullen worden weggewerkt.

De onderzoekszaken en ondermijningszaken omvatten de opsporing en vervolging van ernstige delicten. In ondermijningszaken ligt de focus op de aanpak van criminele activiteiten die niet primair ter kennis van de opsporingsinstanties komen via aangiften. De strafrechtelijke onderzoeken en de daaruit volgende strafzaken zijn vaak langdurig, complex en omvangrijk.

Tot slot kan een verdachte of de officier van justitie (of beiden) in appèl gaan tegen het vonnis van de strafrechter. In dat geval wordt de strafzaak door het Ressortsparket in behandeling genomen. Het gaat hier naar verwachting om circa 30.000 zaken. Het wegwerken van de ontstane voorraad bij rechtbanken zal met enige vertraging vermoedelijk leiden tot extra instroom van hoger beroepzaken bij het Ressortsparket.

Vanaf 1 januari 2019 is een nieuw bekostigingssysteem ingevoerd. In dit nieuwe bekostigingssysteem is deels gebaseerd op de bovengenoemde productie, behoudens voor wat betreft de zaken op het terrein van ondermijnende criminaliteit. Er zijn tevens een aantal vaste kostenposten buiten het outputgerelateerde budget gehouden, zoals budgetten ten behoeve ICT en huisvesting. Dit geldt ook voor een aantal budgetten die betrekking hebben op werkzaamheden van het

openbaar ministerie die niet of slechts indirect leiden tot een afgeronde strafzaak. Hierbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld de aanpak van ondermijnende criminaliteit en terrorisme of beschikbaarheidskosten zoals bij de ZSM-aanpak.

33.3 Opsporing en vervolging

Bijdragen aan medeoverheden

Staatkundige hervorming Caribisch Nederland en de landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten

Nederland draagt op verschillende manieren bij aan het rechtsbestel in Caribisch Nederland en de andere landen van het Koninkrijk. Naast een jaarlijkse bijdrage aan het Gemeenschappelijk Hof van Justitie en het Openbaar Ministerie wordt onder andere gestimuleerd dat het aantal rechters en officieren van justitie zowel kwantitatief als kwalitatief op goed niveau blijft. De juridische dienstverlening op de BES is geborgd door advocaten, notarissen en gerechtsdeurwaarders. Via Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) en de Raad voor Rechtsbijstand wordt kosteloze rechtsbijstand verleend aan onvermogens. Voorts wordt een subsidie beschikbaar gesteld voor een notaris van Sint Maarten ten behoeve van de beschikbaarheid van het notariaat op Saba en Sint-Eustatius. Ook is er een Commissie bescherming persoonsgegevens BES die toezicht houdt op de uitvoering van de Wet persoonsgegevens BES. Tot slot wordt de Raad voor de rechtshandhaving in staat gesteld zijn taak, als vastgelegd in de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving, op een goed niveau uit te kunnen voeren.

Opdrachten

Gerechtskosten OM

Ten laste van dit budget worden de uitgaven gebracht die betrekking hebben op deskundigen en tolken en vertalers, die een bijdrage leveren aan het strafproces en worden bekostigd in overeenstemming met het Besluit tarieven in strafzaken.

Artikel 91 Apparaat kerndepartement

Tabel 40 Budgettaire gevolgen artikel 91 Apparaat Kerndepartement (bedragen x € 1.000)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	564.152	511.389	460.130	459.864	458.563	458.380	457.819
Apparaatsuitgaven	515.502	512.720	461.461	461.195	458.563	458.380	457.819
91.1 Apparaatsuitgaven kerndepartement							
Personele uitgaven	356.753	356.837	324.068	320.656	318.390	318.174	317.611
waarvan eigen personeel	313.140	312.451	289.197	290.403	288.069	287.724	287.176
waarvan externe inhuur	43.613	43.145	33.624	29.005	29.073	29.202	28.538
waarvan overig personeel	0	1.241	1.247	1.248	1.248	1.248	1.897
Materiele uitgaven	158.749	155.883	137.393	140.539	140.173	140.206	140.208
waarvan ict	28.547	26.448	15.764	15.779	15.779	15.779	15.769
waarvan sso's	89.935	85.508	84.357	86.561	86.561	86.562	86.822
waarvan overig materieel	40.267	43.927	37.272	38.199	37.833	37.865	37.617
Ontvangsten	35.182	19.858	4.406	4.406	4.406	4.406	4.406

Tot slot heeft er een incidentele interne overboeking van € 3,6 mln. plaatsgevonden naar de apparaatsuitgaven van programmakosten voor digitalisering strafrechtketen.

Wetgevingsprogramma

Wetsvoorstel modernisering hoger beroep	10.Interne voorbereiding
Wijziging Wetboek van Strafrecht i.v.m. strafbaarstelling onttrekking aan vrijheidsbeneming en elektronisch toezicht	10.Interne voorbereiding
Wet GRECO (onverenigbaarheid rechterschap en lidmaatschap parlement, insidersregeling, klokkenluidersregeling, integriteit en enige andere onderwerpen)	10.Interne voorbereiding
Versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit II (uitbreiding mogelijkheden afpakken)	10.Interne voorbereiding
Verzamelwet strafrecht BES	10.Interne voorbereiding
Rijksaanpassingswet nieuw Wetboek van Strafvordering	10.Interne voorbereiding
Invoeringswet Wetboek van Strafvordering	10.Interne voorbereiding
Wet opleggen betalingsregeling door rechter	10.Interne voorbereiding
Wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de modernisering van de zedentitel	20.Consultatie en toetsing
Wijziging van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren i.v.m. de aanpassing van het overeenstemmingsvereiste in artikel 51 Wvra	20.Consultatie en toetsing
Wetsvoorstel strafbaarstelling gebruik persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden (doxing)	20.Consultatie en toetsing

Nieuw Wetboek van Strafvordering	40.Raad van State
Wijziging Sr ivm strafverzwaring belediging	40.Raad van State
Innovatiewet Strafvordering (35869)	50.Tweede Kamer (voorbereiding)
Wetsvoorstel modernisering bewijsrecht (35498)	50.Tweede Kamer (voorbereiding)
Wijziging van de Wet griffierechten burgerlijke zaken in verband met het introduceren van meerdere griffierechtcategorieën voor lagere geldvorderingen (35439)	80.Eerste Kamer (plenaire) behandeling

Selectie relevante passages Nota Homogene Groep Internationale Samenwerking 2022

De internationale verhoudingen zijn in toenemende mate complex geworden en de internationale rechtsorde staat steeds meer onder druk. De wereld lijkt op te schuiven naar een multipolair systeem van machtsblokken waarbij het recht van de sterkste steeds vaker zegeviert. Autocratische stemmen klinken luider op het wereldtoneel en kritische geluiden worden gesmoord door arrestaties van politieke figuren en onderdrukking van dissidenten. Hier moet een stevig democratisch geluid tegenover staan.

Beleidsthema 1: Versterkte internationale rechtsorde, eerbiediging van mensenrechten en gastlandbeleid

Het bevorderen van een goed functionerende internationale rechtsorde inclusief gastlandbeleid, met een blijvende inzet op mensenrechten, als integraal onderdeel van het buitenlandbeleid. Een sterke rechtsorde en eerbiediging van mensenrechten maken de wereld stabiel, veiliger, vrijer en welvarender. Dit vereist goed functionerende internationale instellingen en organisaties met een breed draagvlak en voortdurende inzet tegen straffeloosheid. De positie van Nederland als gastland voor Internationale Organisaties (IO's) en diplomatieke missies, in het bijzonder organisaties met een mandaat op het gebied van vrede en recht, biedt een goed uitgangspunt voor de bevordering van de ontwikkeling van internationale rechtsorde. Deze rechtsorde is onlosmakelijk verbonden met universele mensenrechten. De bevordering van mensenrechten is een kernelement van het Nederlands buitenlandbeleid.

Tabel 1 Versterkte internationale rechtsorde, eerbiediging van mensenrechten en gastlandbeleid (bedragen x EUR 1 000)

Begroting/beleidsreïnen/artikel/omschrijving	2020		2021		2022	
	Totaal	ww. ODA	Totaal	ww. ODA	Totaal	ww. ODA
BZ						
01.01 Goed functionerende internationale instellingen met een breed draagvlak	49.795	6.863	50.345	17.509	48.495	16.859
01.02 Bescherming en bevordering van mensenrechten	68.526	35.081	63.502	37.555	63.402	37.555
01.03 Gastlandbeleid internationale organisaties	6.558	0	18.785	0	11.425	0
Algemeen						
55.02 Reservering Vredespaleis	0	0	0	0	0	0
JenV						
33.03.01 Opsporing en vervolging; NFI	586	0	802	0	802	0
33.03.03 Opsporing en vervolging; drugsbestrijding Suriname	0	0	200	200	200	200
91.01.02 WIPO	225	0	380	0	380	0
91.01.02 Europol en Eurojust	12.987	0	22.771	0	22.771	0
IenW						
17.01 Luchtvaart (ICAO)	938	0	1.311	0	1.311	0
18.01 Scheepvaart en havens (CCR)	381	0	1.358	0	1.081	0
SZW						
02.24 Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet; Contributie CASS	8	0	9	0	9	0
VWS						
02.10 Curatieve zorg; Kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg	2.200	0	2.521	0	657	0
Totaal	142.204	41.944	161.984	55.264	150.533	54.614

Financiële instrumenten

BZ

- Bijdragen (verdragscontributies) aan de VN, de bijdragen aan de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), het Internationaal Strafhof (ICC) en het International Impartial and Independent Mechanism (bewijsvergaringsmechanisme Syrië; IIIM).
- Bijdrage aan het Speciaal Tribunaal Libanon, het Internationaal Strafhof en het Vredespaleis. Ten aanzien van het Vredespaleis heeft Nederland een verantwoordelijkheid voor goede huisvesting van het Internationaal Gerechtshof van de VN en het Permanent Hof van Arbitrage. Omdat het Vredespaleis verouderd is en bovendien asbest bevat, dient het te worden gerenoveerd. Voor de financiering van deze renovatie zijn binnen de Rijksbegroting voor de komende jaren middelen gereserveerd.

JenV

- Bijdrage aan de huisvestingskosten van Europol en Eurojust.

Beleidsthema 2: Vrede, veiligheid en stabiliteit

Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling door het voorkomen en terugdringen van gewelddadig conflict en het bevorderen van rechtstaatontwikkeling, vredesopbouw en legitieme staatsstructuren. De wereld zal naar alle waarschijnlijkheid ook het komende jaar onveiliger worden. Dreigingen nemen toe en zijn diverser en onvoorspelbaarder van aard.

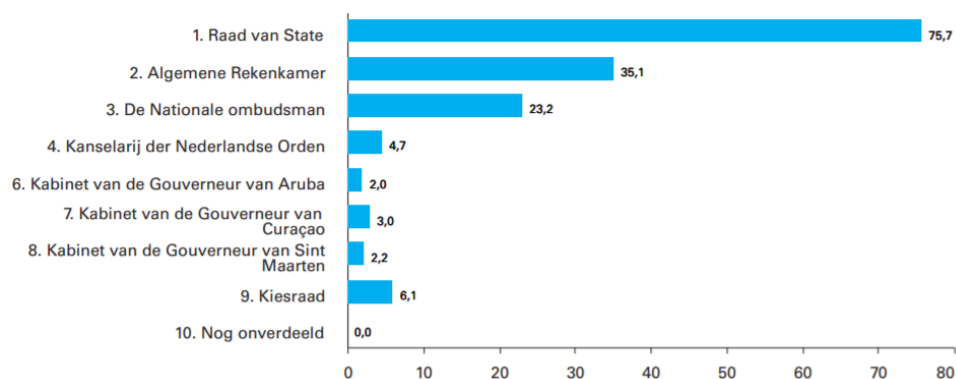
Tabel 2 Vrede, veiligheid en stabiliteit (bedragen x EUR 1 000)

Begroting/beleidssterrein/artikel/omschrijving	2020		2021		2022	
	Totaal	wv. ODA	Totaal	wv. ODA	Totaal	wv. ODA
BZ						
02.01 Goede internationale samenwerking ter bevordering van de eigen en bondgenootschappelijke veiligheid	16.458	3.000	14.140	0	14.085	0
02.02 Bestrijding internationale criminaliteit en terrorisme	15.430	0	15.070	0	14.670	0
02.03 Wapenbeheersing	7.670	2.793	12.544	3.252	10.794	3.252
02.04 Bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband	167.539	64.286	190.439	75.167	214.625	70.917
02.05 Bevordering van transitie in prioritaire gebieden	26.200	10.480	30.165	11.929	29.822	11.929

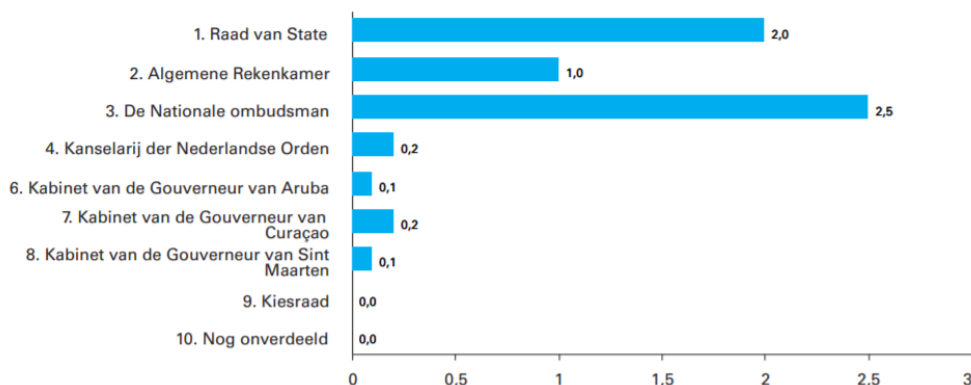
Selectie relevante passages Begroting Overige Hoge Colleges van Staat 2022

GERAAAMDE UITGAVEN EN ONTVANGSTEN

Figuur 1 Geraamde uitgaven verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (bedragen x € 1 mln.). Totaal € 152.067.000,-

**Figuur 2 Geraamde ontvangsten verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (bedragen x € 1 mln.).
Totaal € 6.040.000,-**

2.1 Artikel 1. Raad van State

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1. Raad van State (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	78.389	77.760	75.728	74.635	73.764	73.764	69.209
Uitgaven	72.711	77.760	75.728	74.635	73.764	73.764	69.209
Institutionele inrichting							
Advisering	6.960	7.686	7.690	7.690	7.690	7.690	7.690
Bestuursrechtspraak	32.422	44.028	39.886	39.216	38.346	38.346	33.406
Raad van State gemeenschappelijke diensten	33.329	26.046	28.152	27.729	27.728	27.728	28.113
Ontvangsten	1.280	1.950	1.950	1.950	1.950	1.950	1.950

Institutionele inrichting

Advisering

De Afdeling advisering van de Raad van State is adviseur van regering en parlement voor wetgeving en bestuur. Zij adviseert over onder meer (initiatief) wetsvoorstellen, algemene maatregelen van bestuur, goedkeuringswetten voor internationale verdragen en de miljoenennota. Verder brengt zij gevraagde voorlichtingen en ongevraagde adviezen uit. Daarnaast heeft zij een taak als onafhankelijke begrotingsautoriteit en schrijft de Klimaatwet voor dat de Afdeling wordt gehoord over het Klimaatplan, de Klimaatnota en de Voortgangsrapportage. Het doel van deze laatste taak is het regeringsbeleid normatief te toetsen en bestuurlijk te wegen in het licht van het realiseren van de klimaatdoelstellingen.

De Afdeling werkt verder aan de ambitie om eerder, breder en scherper te adviseren en daarbij haar externe profiel te versterken. Dit betekent dat zij regelmatig eerder in het proces van wetgeving betrokken zal zijn en vaker thematisch, los van concrete wetsvoorstellen, zal adviseren. Daartoe behoort ook dat de Afdeling advisering vaker en in een vroeger beleidsstadium door de regering of door één der Kamers kan worden gevraagd om voorlichting te verstrekken. Daarnaast zal zij meer aandacht schenken aan communicatie en toegankelijker taalgebruik.

Tabel 3 Instroom en afhandeling adviesaanvragen (in aantallen)

	Realisatie		Prognose				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Instroom	508	400	400	400	400	400	400
Uitstroom	484	400	400	400	400	400	400

Bestuursrechtspraak

Taak van de Afdeling bestuursrechtspraak is het op de meest doelmatige en kwalitatief goede wijze afdoen van binnengekomen zaken. Tijdigheid, kenbaarheid en voorspelbaarheid en bruikbare rechtsvorming zijn daarbij belangrijke

aspecten. De Afdeling bestuursrechtspraak bestaat uit drie kamers: de Algemene kamer, de Vreemdelingenkamer en de Omgevingskamer.

In zijn reactie in het Nederlands Juristenblad op het rapport 'Ongekend onrecht' heeft de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak aangegeven dat gehoor wordt gegeven aan de oproep van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag om aan reflectie te doen. Voor dit onderwerp is een programma van start gegaan. Een externe begeleidingscommissie is bij de uitvoering van het programma betrokken. Streven is om het eindrapport in november 2021 op te leveren.

Tabel 4 Uitstroom en instroom van zaken Afdeling bestuursrechtspraak (in aantallen)

	Realisatie		Prognose				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Omgevingskamer	1.891	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400
Algemene kamer	1.499	1.500	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
Vreemdelingenkamer	6.003	11.970	11.020	10.830	10.630	10.260	10.260
Totaal bestuursrechtspraak	9.393	15.870	15.320	15.130	14.930	14.560	14.560

Raad van State gemeenschappelijke diensten

De gemeenschappelijke diensten omvatten functies die werken ten behoeve van de inhoudelijke en logistieke ondersteuning van de Raad als geheel en beide Afdelingen en zijn ondergebracht in verschillende directies. Ook verzorgen zij ieder jaar het Jaarverslag van de Raad van State en andere inhoudelijke publicaties, zoals de in november 2020 verschenen bundel: «In gesprek - Bijdragen aan de dialoog over de rechtsstaat».

Ten behoeve van een geordende aanpak van de vernieuwing en verdere ontwikkeling van de IV-systemen van de Raad van State wordt ieder jaar een meerjarige IV-kalender vastgesteld. Voor de uitvoering van deze IVkalender zijn structureel middelen (jaarlijks € 4,2 mln.) aan het uitgavenartikel toegevoegd.

De inwerkingtreding van de Wet Open Overheid gaat gepaard met uitvoeringskosten voor de Raad van State. Deze middelen zijn toegevoegd aan de uitgavenraming.

Ontvangsten

De ontvangsten van de Raad van State bestaan in hoofdzaak uit griffierechten.

Selectie relevante passages Begrotingsvoorstel Raad voor de Rechtspraak 2022

Tabel 1 Begrotingsvoorstel Rechtspraak 2021
x € 1.000

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bijdrage JenV-begroting 2021	1.062.430	1.056.639	1.049.216	1.042.288	1.035.127	1.035.127
mutaties:						
Productiegerelateerde bijdrage	59.196	66.593	63.434	39.801	40.295	37.412
Vaste kosten						
Gerechtskosten	- 1.282	- 1.223	- 1.196	- 1.247	- 1.292	- 1.303
Megazaken straf	1.361	1.889	1.889	1.889	1.889	1.889
CBb	128	580	901	1.155	1.288	1.825
Bijzondere kamers		307	307	307	307	307
Niet-Bfr 2005	344	344	344	344	344	344
Totaal gevraagde bijdrage J&V	1.122.177	1.125.129	1.114.895	1.084.536	1.077.958	1.075.601
Mutatie t.o.v. beschikbaar	59.747	68.490	65.679	42.248	42.831	40.474
Netherlands Commercial court	900	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

In dit begrotingsvoorstel zijn de aantallen zaken opgenomen van de ketenbrede capaciteitsbehoefte zoals het Ministerie van JenV die eind 2020 heeft vastgesteld. Volgens deze instroomprognoses zal de zaakontwikkeling bij de Rechtspraak en de daaruit voortvloeiende capaciteitsbehoefte vanaf 2021 toenemen met circa 59 miljoen euro. Deze capaciteitsuitbreiding is tot en met 2023 noodzakelijk om de instroom te kunnen bijhouden en de coronavoorraden weg te werken. Daarna zal de capaciteitsbehoefte, zoals we die nu kunnen inschatten, afnemen.

De komende jaren wordt geïnvesteerd in de strafrechtketen. Ook voor de Rechtspraak worden extra taken verwacht.

Vooralsnog wordt uitgegaan van een keteneffect voor de Rechtspraak. Daarnaast is extra geld nodig voor de beveiliging, wijkrechtspraak en gespecialiseerde ondermijningskamers. Verdere uitwerking moet op een later moment plaatsvinden.

De eerste ervaringen met projecten zoals wijkrechtspraak en schuldenrechter zijn positief. Daarnaast starten er nog steeds nieuwe pilots, zoals de regiolabs voor scheidingszaken bij de rechtbanken Den Haag en Oost-Brabant en buurtrechtspraak in Amsterdam. Als uit evaluatie blijkt dat betrokkenen een pilot positief waarderen, dan zal deze werkwijze landelijk beschikbaar worden gesteld. Dit zal structurele financiële gevolgen hebben voor de Rechtspraak. Hoewel de maatschappij veel voordeel heeft van maatschappelijk effectieve rechtspraak, zijn deze werkwijzen veelal arbeidsintensiever dan de reguliere. Deze structurele kosten zijn nog niet in dit begrotingsvoorstel verwerkt.

Inleiding

Voor de periode 2020–2022 zijn met de Minister voor Rechtsbescherming prijsafspraken gemaakt over aanvullende financiering. Het begrotingsvoorstel voldoet aan de afspraken die de Minister en de Raad voor de rechtspraak (de Raad) hebben gemaakt over begrotings- en verantwoordingsinformatie. Binnenkort start een tijdsbestedingsonderzoek en wordt nagegaan of de financiering in megazaken door de toename van complexe zaken, met meerdere verdachten, door drugsgerelateerde en ondermijnende criminaliteit nog voldoet. De resultaten van dit onderzoek zullen worden meegenomen in de te starten prijsbesprekingen voor de periode 2023–2025.

Beleidsmatige ontwikkelingen

We willen bijvoorbeeld leren van het effect van de coronacrisis op openbaarheid en toegankelijkheid van rechtspraak. **Openbaarheid** kunnen we versterken door verder te werken aan onze bestaande ambitie om veel meer uitspraken te publiceren. We kijken ook hoe we in de toekomst kunnen omgaan met online zittingen, die door de coronacrisis een vlucht hebben genomen.

Dat proces begint met het ontwikkelen van een visie op online zittingen na de coronacrisis. Ook leert de Rechtspraak van de toeslagenaffaire. Rechters reflecteren op de vraag wat hun rol is geweest in de toeslagenaffaire en hoe zij effectieve rechtsbescherming kunnen bieden. De Rechtspraak heeft het werken met een **menselijke maat** op de strategische agenda gezet en gaat daarmee met extra aandacht aan de slag.

Het is belangrijk dat de Rechtspraak (en de strafrechtketen) robuust wordt gefinancierd. Robuust betekent dat conjunctuurschommelingen geen grote invloed hebben op het budget, maar dat er een vaste, betrouwbare financiële basis is.

Naast robuuste financiering is het belangrijk dat wordt geïnvesteerd in de strafrechtketen. Politie, OM en Rechtspraak ontplooiën plannen om de achterstanden in de strafrechtketen weg te werken en de doorlooptijden te versnellen. Daarnaast is ondermijning een groot maatschappelijk thema en ligt er een ketenbreed «Pact voor de rechtsstaat», waarin wordt ingezet op forse investeringen om ondermijnende criminaliteit aan te pakken en te voorkomen. Deze gewenste extra investeringen in de strafrechtketen ingebracht in de kabinetsinformatie en zijn derhalve nog niet in dit begrotingsvoorstel meegenomen.

Onze vernieuwde missie

De Rechtspraak beschermt rechten en vrijheden, komt op voor de democratische rechtsstaat, zorgt voor een goede toepassing van het recht en voor beslissingen door onafhankelijke, onpartijdige, integere en deskundige rechters.

Onze vernieuwde visie

De Rechtspraak is rechtvaardig, toegankelijk, tijdig, transparant en speelt in op maatschappelijke ontwikkelingen.

Strategische doelen uit de vernieuwde Agenda van de Rechtspraak:

1. De Rechtspraak is tijdig en toegankelijk
2. Toegang tot de rechter wordt digitaal en op een laagdrempelige wijze verleend. Voor rechtzoekenden die onvoldoende in staat zijn om mee te doen aan digitaal toegankelijke rechtspraak, wordt toegang tot de rechter gefaciliteerd;
3. De Rechtspraak werkt actief samen in netwerken en is daarin betrouwbaar. Deze samenwerking is niet vrijblijvend. Bij die samenwerking blijft de onafhankelijke en onpartijdige rol van de rechter gewaarborgd;
4. De Rechtspraak werkt met een menselijke maat. Medemenselijkheid is bepalend voor de manier waarop wij ons werk uitvoeren. Wij zien de mens achter het juridische dossier. Onze communicatie kent een persoonlijke benadering daar waar dat kan;
5. De Rechtspraak is divers samengesteld en zorgt voor inclusiviteit. Dat wil zeggen dat wij ervoor zorgen dat iedereen zich thuis voelt in de organisatie en daar zichzelf kan zijn. Wij creëren kansen voor het leren van elkaar en werken samen. Wij worden gedreven door de in de missie geformuleerde waarden. Bestuurders en managers stimuleren eigenaarschap bij een ieder die voor de Rechtspraak werkt en geven aan hen vertrouwen.

2.1 Beleidsdoelen van de Rechtspraak

De Raad en de presidenten van de gerechten werken in 2022 gezamenlijk aan het behalen van doelen op de volgende beleidsthema's, zoals die zijn vastgelegd in de Uitvoeringsagenda 2020–2022:

1. Verbetering doorlooptijden en het wegwerken van achterstanden;

De doorlooptijden van procedures en de voorspelbaarheid ervan voor rechtszoekenden verdienen verbetering. In 2018 werd daarom al op basis van de vorige Agenda van de Rechtspraak gestart met een project dat zich richtte op deze doelstelling. Dat resulteerde eind 2019 in de formulering van standaarden voor doorlooptijden. Met deze standaarden is per zaaksoort bepaald hoelang een stap in een rechtszaak mag duren. Op deze manier hebben rechters meer handvatten voor doorlooptijdverkorting en weten rechtszoekenden beter waar zij aan toe zijn. Een vervolgstap is het in 2020 gestarte programma Tijdige rechtspraak.

Het programma Tijdige rechtspraak heeft als opdracht om de gerechten te ondersteunen bij het behalen van de doorlooptijdenstandaarden en vergroting van de voorspelbaarheid voor rechtszoekenden. Om ervoor te zorgen dat het overgrote deel van de standaarden voor doorlooptijden wordt gerealiseerd, worden versnellers ingezet, bestaande achterstanden ingelopen, wordt efficiënter gewerkt door middel van beter roosteren en plannen en wordt beter gecommuniceerd met rechtszoekenden. Door betere communicatie met rechtszoekenden wordt de rechtsgang voorspelbaarder voor rechtszoekenden en krijgen de medewerkers van de Rechtspraak meer plezier in hun werk.

2. Versterking van het personeelsbeleid, waaronder gerechtsoverstijgende personeelsplanning;

Om de capaciteit zowel op het gezamenlijke niveau van de Rechtspraak als op het niveau van de individuele gerechten structureel op orde te houden, is het project gerechtsoverschrijdende personeelsplanning gestart. Het is de bedoeling inzicht te krijgen in de samenstelling van het personeelsbestand en de meerjarige personeelsbehoefte. Inmiddels is het capaciteitsplanningsmodel voor rechterlijke ambtenaren gepresenteerd en is begonnen met het planningsmodel voor gerechtsambtenaren. Het project moet leiden tot verbetering van het integrale personeelsbeleid van de Rechtspraak en versterking van de onderlinge samenwerking van gerechten op het gebied van personeelsplanning en inzet van medewerkers.

De Rechtspraak wil ook in de toekomst een aantrekkelijke werkgever blijven. Met een Rechtspraakbrede gemoderniseerde arbeidsmarktstrategie kan de Rechtspraak zich positioneren als een aantrekkelijke, moderne en inclusieve werkgever. Deze strategie levert een bijdrage aan het tijdig kwalitatief en kwantitatief werven van de juiste mensen zodat personele uitdagingen zoals uitstroom door pensionering het hoofd kan worden geboden en ambities, zoals het wegwerken van achterstanden, verkorten van doorlooptijden, werken met professionele standaarden en beheersbaar houden van de werkdruk, kunnen worden gerealiseerd. Voor de inkleuring van het beeld van de Rechtspraak als werkgever is het nodig om te werken vanuit een Rechtspraakbrede positionering met een overkoepelend werkgeversverhaal. Inmiddels is een in- en extern imago-onderzoek uitgevoerd en zijn de bouwstenen voor het ontwikkelen van een sterk werkgeversmerk en werkgeversverhaal beschikbaar.

3. Verbetering van de informatievoorziening en de digitale toegankelijkheid.

In 2022 werken we verder aan de ingezette digitalisering. Het doel is rechtszoekenden of hun procesvertegenwoordigers via een digitaal kanaal toegang te geven tot de Rechtspraak en op een veilige manier met partners en rechtszoekenden over zaken te communiceren. Uiteindelijk zal digitaal procederen verplicht zijn voor professionele procespartijen, zoals beoogd met de digitaliseringswetgeving. De Rechtspraak kreeg in 2020 een positief advies van het Bureau ICT-toetsing (BIT). Hiermee kreeg zij groen licht voor het de volgende fase van het project Digitale Toegankelijkheid (DT). De eerste zaakstromen worden binnen het civiel recht en het bestuursrecht opgepakt. Op dit moment draaien er pilots voor beslagrekeningen en rijksbelastingzaken. De komende jaren wordt digitale ontsluiting stapsgewijs in alle overige zaakstromen gerealiseerd.

Het verbeteren en uitbreiden van het beschikbaar stellen van data uit de registers van de Rechtspraak is de kern van de Rechtspraak datastrategie. Om deze stappen zo veilig mogelijk te kunnen zetten, past de Rechtspraak het beveiligingsniveau aan het toenemende dreigingsniveau aan. Een belangrijk onderdeel van de Rechtspraak datastrategie is de ambitie om een substantiële verhoging van het aantal gepubliceerde uitspraken van rechters te realiseren. Deze ambitie wordt nu verder uitgewerkt.

Ook wordt vanuit de informatievoorziening een bijdrage geleverd aan de verbetering van doorlooptijden, onder andere met de roostertool Zitting Rooster Planning (ZRP) voor Rechtspraak en OM en de digitale handtekening voor Rechtspraakdocumenten.

Daarnaast werkt de Rechtspraak verder aan het Digitaal Werkdossier (DWD). Het DWD ontsluit informatie uit digitale zaakdossiers, maar kan ook worden gebruikt voor gescande papieren dossiers. Het DWD maakt het mogelijk om

dossiers digitaal te behandelen en bevordert optimale samenwerking. Het DWD is inmiddels succesvol ingevoerd bij de zaakstroom Asiel en Bewaring. Er wordt gewerkt om DWD beschikbaar te krijgen voor andere zaakstromen. Uit een inventarisatie blijkt hiervoor grote belangstelling.

Overige doelstellingen

De Rechtspraak vindt aansluiting bij de behoeften en problemen in de samenleving van groot belang. Externe oriëntatie wordt onder meer in de praktijk gebracht onder de noemer maatschappelijk effectieve rechtspraak (MER). Daarnaast komt deze doelstelling terug in de vernieuwde agendadoelen van de Rechtspraak.

De Rechtspraak zet in op het vergroten van de diversiteit en inclusie, omdat de samenleving zich moet kunnen herkennen in de Rechtspraak. Bovendien wil de Rechtspraak een inclusieve organisatie zijn, waarin behalve rechtszoekenden ook (potentiële) werknemers zich herkennen en zij zich thuis voelen en zichzelf kunnen zijn. Diverse gerechten hebben inmiddels meegedaan aan de Nederlandse InclusiviteitsMonitor (NIM). Om deze ambitie verder kracht bij te zetten, sluiten diverse gerechten en diensten zich aan bij het Charter Diversiteit. Het Charter Diversiteit is een kennisnetwerk waarin deelnemende organisaties kennis en ervaring kunnen uitwisselen, en dat kan helpen bij de verdere uitvoering en ontwikkeling van het diversiteitsbeleid. Daarnaast heeft de Rechtspraak als werkgever de maatschappelijke verantwoordelijkheid om het voor mensen met een arbeidsbeperking of afstand tot de arbeidsmarkt gemakkelijker te maken bij de Rechtspraak aan de slag te kunnen.

Het verlagen van de werkdruk draagt bij aan kwalitatief goede rechtspraak. Van verschillende initiatieven wordt verwacht dat zij bijdragen aan het verlagen van de werkdruk. Voorbeelden daarvan zijn het programma Tijdige rechtspraak, het versterken van de gerechtsoverstijgende personeelsplanning en activiteiten gericht op effectiever maken van de organisatie en de werving van extra personeel. Werkdruk dient echter ook op de werkvloer aangepakt te worden door medewerkers zelf en hun leidinggevende(n).

Ondermijnende criminaliteit

Daarnaast heeft het kabinet besloten om in Vlissingen een grote Extra Beveiligde Inrichting (EBI) te realiseren, in combinatie met een extra beveiligde zittingsruimte. Ook investeert het kabinet in een nieuwe extra beveiligde zittingslocatie ten noorden van de grote rivieren als alternatief voor de Bunker in Amsterdam. Een adviescommissie heeft advies uitgebracht over de plaats en functionele eisen van de extra beveiligde zittingslocatie. Besluitvorming hierover volgt binnenkort.

Ook investeert de Rechtspraak in verdergaande ontwikkeling van medewerkers op het gebied van ondermijningszaken. Dit doet zij onder andere door het opzetten van een leergang bij het Studiecentrum Rechtspleging (SSR), professionele uitwisseling van de beste werkwijzen en mogelijke clustering van werkzaamheden.

Achterstanden in het strafrecht

Het grotendeels sluiten van de fysieke gerechtslocaties in het voorjaar van 2020 als gevolg van de coronacrisis zorgde voor extra achterstanden. In samenwerking met het OM is een plan gepresenteerd waarin is afgesproken dat OM en Rechtspraak eraan werken om de achterstanden in het strafrecht, veroorzaakt door de coronacrisis, eind 2021 te hebben ingelopen. Deze aanpak behelst onder andere een aanpak om zaken die normaal met 3 rechters worden afgedaan, nu met 1 rechter af te doen. Na de zomer van 2021 worden de resultaten van een evaluatie van deze plannen verwacht. Naar aanleiding van deze evaluatie zal onder andere worden bezien of voortzetting van de tijdelijke corona-aanpak in het strafrecht noodzakelijk is.

Prijsonderhandeling en aanpassing bekostigingssysteem

In de Rechtspraak wordt blijkens tijdbestedingsonderzoeken substantieel overgewerkt om zaken volgens de geldende normen af te kunnen doen. Dit is voor rechters en rechtszoekenden onwenselijk. De systematiek moet hierop worden aangepast. Binnenkort start een tijdsbestedingsonderzoek en wordt nagegaan of de financiering in megazaken door de toename van complexe zaken, met meerdere verdachten, door drugsgereleerde en ondermijnende criminaliteit nog voldoet. De resultaten van dit onderzoek zullen worden meegenomen in de te starten prijsbesprekingen voor de periode 2023–2025.

2.2 Strategische Evaluatie Agenda

Doelstelling Strategische Evaluatie Agenda

Het is de ambitie van de Strategische Evaluatie Agenda van de Rechtspraak om meer inzicht te krijgen in de doelmatigheid en doeltreffendheid van de Rechtspraak en deze inzichten te gebruiken om de processen van de Rechtspraak te verbeteren om zo de maatschappelijke waarde van de Rechtspraak te vergroten. De Rechtspraak streeft

naar een evaluatiestelsel waarbij de verkregen inzichten gebruikt kunnen worden om te leren en te verbeteren. Hierdoor kan de Rechtspraak leren van, en eigen ervaringen delen met, andere organisaties. Ten slotte geeft de SEA een overzicht van de vele onderzoeken die door de Rechtspraak worden uitgevoerd. Hiermee wordt het mogelijk om de samenhang tussen de verschillende onderzoeken in kaart te brengen en te versterken.

Leren, bijsturen en verantwoorden

In de strategische agenda worden proactief weloverwogen keuzes gemaakt over welke vraagstukken, wanneer en op welke manier, gemonitord en/of geëvalueerd gaan worden. In de SEA staan alle onderzoeken ten behoeve van het produceren van bruikbare inzichten voor zowel leren als verantwoorden:

- A. Leren: ervoor zorgen dat alle kennis en inzichten die nodig zijn voor het ontwerpen, bijsturen en verbeteren van beleid en uitvoering tijdig beschikbaar zijn en dat leren mogelijk wordt gemaakt;
- B. Bijsturen en verantwoorden: ervoor zorgen dat per thema zo goed mogelijk inzicht wordt verkregen in de doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid en de uitvoering daarvan. Hierdoor wordt het mogelijk waar nodig tijdig bij te sturen. Hierbij staan de maatschappelijke effecten van de rechtspraak centraal.

Tabel 2: Strategische evaluatie Agenda 2022–2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Rechtvaardige rechtspraak					
<i>Rechtvaardige rechtspraak: rechtszekerheid, rechtsgelijkheid en flexibiliteit</i>		✓			
<i>Veranderende rol en domein van de rechter¹</i>					
<i>Internationale en Europese perspectieven op een eerlijke procedure in tijden van crisis</i>	✓	✓			
<i>in tijden van crisis</i>					
<i>Visitatie Rechtspraak</i>					
<i>Innovatieve opbouw informatie over jurisprudentie</i>		✓			
<i>Thermometer herwaardering enkelvoudige / meervoudige kamer</i>	✓				
<i>Evaluatie opleiding van R(h)io's (rechters en raadsheren in opleiding)</i>				✓	
<i>Evaluatie werving en selectie van R(h)io's</i>				✓	
Toegankelijke rechtspraak					
<i>Onderzoek online zittingen</i>	✓				
<i>Tussentijdse evaluatie inloopkamers</i>	✓				

	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Klantonderzoek Rechtspraak</i>					
<i>Evaluatie strategische IV Governance Rechtspraak</i>	✓				
Tijdige rechtspraak					
<i>Doorlooptijden en inzet in zaken</i>	✓				
<i>Tussentijdse evaluatie inloopkamers</i>	✓				
<i>Monitoren strafrechtketen en civiele en bestuurlijke rechtspleging</i>	✓	✓			
Transparante rechtspraak					
<i>Tijdsbestedingsonderzoek</i>		✓			✓
<i>Accountantscontrole jaarverslag Rechtspraak en financial IT-audit</i>	✓	✓	✓	✓	✓
Rechtspraak speelt in op maatschappelijke ontwikkelingen					
<i>Innovatieve opbouw informatie over maatschappelijke vraagstukken</i>					
<i>in relatie tot de Rechtspraak</i>					
<i>Maatschappelijke determinanten en prognoses van het beroep op de rechter²</i>					
<i>Effectiviteit van rechtspraak en rechterlijke vonnissen²</i>					
<i>Wisselwerking tussen economie en rechtspraak</i>					
<i>Wijkrechter Amsterdam</i>	✓				
<i>Wijkrechtbank Eindhoven</i>	✓				
<i>Regiolabs (pilot «Scheiden zonder Schade»)</i>	✓				
<i>Evaluatie inzet schuldenfunctionarissen</i>	✓				
<i>Vakinhoudelijk inclusieve rechtspraak</i>		✓			
<i>Kwantificering strafvorderlijke relevantie slachtoffergegevens</i>	✓				
<i>Onderzoek huisvesting en duurzaamheid</i>	✓				
<i>Evaluatie COVID-19 pandemie (IVO)</i>	✓				
Operationele onderzoeken					
<i>Accountantscontrole Rechtspraak en financial IT-audit</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>IT audits: (DigiD, Interne PKI, IT beheer)³</i>	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Medewerkersonderzoek Rechtspraak</i>					
<i>Evaluatie stageconvenant Rechtspraak/Openbaar Ministerie</i>	✓				
<i>Evaluatie Tijdelijke procedure benoeming leden gerechtsbestuur</i>		✓			

Productiegerelateerde bijdrage

3.1 Wijze van berekening

Verwachte ontwikkeling van de capaciteitsbehoefte in de periode 2021–2026

Tabel 3 Productie conform meerjarenprognose (aantallen producten)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Rechtbank Handel	88.559	87.624	84.986	79.332	77.861	76.816
Rechtbank Familie	199.156	199.963	201.305	198.860	200.006	201.150
Rechtbank Bestuur	37.890	38.672	38.175	35.711	35.330	35.115
Rechtbank Straf	178.447	178.732	178.360	178.301	177.871	177.996
Rechtbank Kanton	1.090.186	1.095.977	1.059.155	986.452	971.456	965.278
Rechtbank VK	40.770	46.220	42.330	42.410	40.810	40.810
Rechtbank Belasting	31.132	26.599	25.976	23.902	23.386	22.838
Totaal rechtbanken	1.666.140	1.673.788	1.630.288	1.544.968	1.526.720	1.520.003
Hof Handel	8.452	9.513	9.495	8.541	8.118	7.962
Hof Familie	5.509	5.588	5.633	5.626	5.654	5.677
Hof Straf	30.816	30.819	30.868	30.918	30.919	30.920
Hof Belasting	5.038	4.854	4.645	4.556	4.485	4.408
Totaal hoven	49.815	50.774	50.641	49.641	49.175	48.968
Centrale Raad van beroep (CRvB)	5.323	4.927	4.985	4.752	4.806	4.675
Totaal rechtbanken, hoven en CRvB	1.721.278	1.729.488	1.685.914	1.599.361	1.580.701	1.573.646

Kantonzaken (civiel en straf)

De prognose is dat het totaal aantal kantonzaken (zowel civiele zaken als strafzaken) in 2021 en 2022 fors hoger ligt dan de gefinancierde capaciteit in 2021 (14–15 procent). Bij straf kantonzaken is dit hogere percentage zaken te verklaren door het geplande wegwerken van ruim 15.000 zaken aan corona-achterstand per jaar in de periode 2021–2022. Bij civiele kantonzaken is het hogere aantal zaken ook deels te verklaren door het geplande wegwerken van corona-achterstanden (een kleine 30.000 zaken per jaar). Tevens spelen de verslechterde economische prognoses vergeleken met een jaar eerder een rol. Na 2022 daalt naar verwachting het aantal kantonzaken. Vooral de daling in 2024 is fors. Er wordt namelijk voorzien dat de corona-achterstanden in 2021–2023 worden weggewerkt.

Civielrechtelijke zaken (handel en familie) rechtbanken en hoven

De prognose is dat het aantal handelszaken en familiezaken bij zowel de rechtbanken als hoven in 2021 en 2022 boven de gefinancierde capaciteit 2021 uitkomt. Dit komt deels omdat in de periode 2021–2023 coronaachterstanden moeten worden weggewerkt. Bij handelszaken bij de rechtbanken en hoven komt het hogere aantal zaken ook door de slechtere economische prognoses dan een jaar eerder. Omdat stijgingen en dalingen van het aantal zaken bij de hoven altijd iets later komen dan bij de rechtbanken, zien we bij de hoven nog een forse groei van handelszaken in 2022 t.o.v. 2021. De forse daling in 2024 van handelszaken komt voornamelijk omdat vanaf 2024 de coronaachterstanden naar verwachting zijn weggewerkt. Ook bij familiezaken vielen de huidige PMJ-prognoses iets hoger uit dan een jaar eerder.

Strafzaken rechtbanken en hoven

Het aantal geregistreerde misdrijven zal naar verwachting in de periode 2021–2026 verder licht afnemen met 2 procent en het aantal opgehelderde misdrijven met 1 procent. De PMJ-prognose van het aantal te behandelen strafzaken bij rechtbanken (geen kantonzaken), blijft tot 2026 stabiel. Ook de prognose van het aantal te behandelen strafzaken bij gerechtshoven (hoger beroep) blijft tot en met 2026 stabiel.

Bestuursrechtelijke en vreemdelingen zaken

Voor de meeste bestuursrechtelijke zaken ligt de prognose van het aantal zaken in 2021 en 2022 fors boven de gefinancierde capaciteit 2021. Alleen voor vreemdelingenzaken ligt het aantal zaken 2021 fors onder de gefinancierde capaciteit.

Voor reguliere bestuursrechtelijke zaken (dit zijn bestuursrechtelijke zaken met uitzondering van belasting- en vreemdelingenzaken), bij rechtbanken wordt de hogere prognose vergeleken met de gefinancierde capaciteit ten dele veroorzaakt door de corona-achterstanden die in 2021–2023 moeten worden weggewerkt. Verder komt de PMJ-prognose wat hoger uit dan vorig jaar. De verslechterde economische prognoses zorgen voor hogere prognoses van

sommige bestuurszaken (met name zaken rond uitkeringen). De gefinancierde capaciteit ligt ook lager dan PMJ-prognoses van vorig jaar. Na 2021 is de verwachting dat het aantal reguliere bestuursrechtelijke zaken daalt. De hogere prognose in 2021 en 2022 bij de Centrale Raad van Beroep (CRvB) dan de gefinancierde capaciteit komt voor een groot deel ook door het geplande wegwerken van corona-achterstanden in de periode 2021–2023. Verder komt dit door de hogere prognoses van reguliere bestuursrechtelijke zaken in eerste aanleg. De verwachting is dat het aantal zaken bij het CRvB na 2021 daalt.

Bij belastingzaken bij de rechtbanken is de hogere prognose vergeleken met de gefinancierde capaciteit in 2021 te verklaren door een cluster van 3.600 WOZ (Wet waardering onroerende zaken)-zaken die in 2021 nog moet uitstromen. Dit is ook de oorzaak van de daling van belastingzaken in 2022 t.o.v. 2021. Verder is de hogere prognose in 2021 en 2022 vergeleken met de gefinancierde capaciteit te verklaren door het geplande wegwerken van corona-achterstanden in de periode 2021–2023. Na 2021 is de prognose dat het aantal belastingzaken bij de rechtbanken daalt.

6.1 Megazaken

Megazaken in het strafrecht hebben betrekking op grote zaken die zoveel tijd en capaciteit kosten dat toepassing van de normale kostprijzen voor strafzaken niet passend is. Bij de rechtbanken wordt in 2021 uitgegaan van een stijging in uren met 5 procent naar ongeveer 4.570 megazittingsuren. Bij de gerechtshoven wordt uitgegaan van ongeveer 1.930 megazittingsuren. Voor de gerechtshoven is daarbij op basis van onderzoek van de Raad en de gerechtshoven in 2020 vastgesteld dat het huidige tarief niet kostendekkend is vanwege de toenemende complexiteit die deze zaken in hoger beroep bij het gerechtshof als hoogste feitelijke instantie kennen. De Hoge Raad stelt hoge eisen aan procedurele kwesties, zoals het aanwezigheidsrecht van de verdachte en de beoordeling van verzoeken tot het horen van getuigen die veelal over de wereld zijn uitgewaaid en waarvoor weer rechtshulpverzoeken nodig zijn. Deze en andere complicerende factoren zorgen ervoor dat de behandeling van megastrafzaken bij de hoven ongeveer 52 procent duurder uitvalt. In onderstaande tabel is deze kostenverhoging verwerkt. Bij de rechtbanken wordt gestart met een soortgelijk onderzoek.

De rechtbank Den Haag en het gerechtshof in Den Haag zijn exclusief bevoegd om zaken die voortkomen uit de Wet internationale misdrijven (WIM) te behandelen. Deze zaken vragen om andere kennis en een andere voorbereiding dan «normale» megazaken. Zo moet voor deze zaken inzicht worden verkregen in verdragsrecht, recht van internationale organisaties en tribunalen ter zake van diverse leerstukken en internationale verdragen.

Vanaf 2021 wordt een extra bedrag opgenomen voor hogere kosten als gevolg van de werkzaamheden van het Europees Openbaar Ministerie (EOM). Het EOM zal bevoegd zijn inzake de vervolging van bepaalde strafbare feiten die de financiële belangen van de Europese Unie schaden. EOM-zaken worden volgens de lokale procedureregels in de lidstaten vervolgd en berecht.

**Tabel 7 Budgettaire gevolgen raming megazaken
x € 1.000**

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Megazaken rechtbanken	10.938	10.938	10.938	10.938	10.938	10.938
Megazaken hoven	6.649	6.649	6.649	6.649	6.649	6.649
WIM-zaken hof Den Haag	1.025	1.025	1.025	1.025	1.025	1.025
WIM-zaken rb Den Haag	1.654	1.654	1.654	1.654	1.654	1.654
EOM	500	500	500	500	500	500
Totaal begrotingsvoorstel 2022	20.766	20.766	20.766	20.766	20.766	20.766
JenV-begroting 2021	19.405	18.877	18.877	18.877	18.877	18.877
Vershil t.o.v. JenV-begroting 2021	1.361	1.889	1.889	1.889	1.889	1.889

9 Doorlooptijden

De Rechtspraak heeft in 2020 nieuwe (maximum)normen voor doorlooptijden ontwikkeld. De methodiek van normpercentages (X procent van de zaken binnen X dagen) is verlaten. Er wordt nu voor het overgrote deel gewerkt met een maximumnorm voor het aantal dagen per zaakstroom. De nieuwe methodiek maakt interne sturing eenvoudiger en maakt duidelijker wat rechtszoekenden kunnen verwachten.

De geformuleerde normen zijn vanwege het perspectief van de rechtszoekenden normen voor de totale doorlooptijd. Binnen deze totaalnormen is sprake van genormeerde deeltrajecten. Een deel van deze deeltrajecten bevindt zich buiten de invloedssfeer van de Rechtspraak; de doorlooptijd daarvan wordt bepaald door anderen (procespartijen). In onderstaande tabel worden uit het oogpunt van leesbaarheid alleen de normen op totaal niveau weergegeven, dus inclusief de doorlooptijd van die andere partijen. Ten opzichte van de tabel van begroting 2021 is een aantal wijzigingen doorgevoerd. Mogelijk vinden in de loop van 2021 nog andere wijzigingen plaats.

Bij de start van het programma Tijdige rechtspraak was het streven om de geformuleerde normen uiterlijk in 2023 te realiseren. Dit is alleen mogelijk als Rechtspraak en alle andere betrokken partijen de normen voor «hun eigen» deeltrajecten realiseren. Op dit moment is het nog niet mogelijk om streefwaarden specifiek voor 2022 te formuleren. De feitelijke situatie in 2021 wordt namelijk nog in kaart gebracht. De informatiesystemen moeten hiervoor worden aangepast. Dit is een complexe opgave. De verwachting is dat in de tweede helft van 2021 van een aantal rechtsgebieden een betrouwbaar beeld van de feitelijke situatie kan worden geschetst. In het Jaarverslag van de Rechtspraak 2021 kan hierover worden gerapporteerd.

Selectie relevante passages Begroting Buitenlandse Zaken 2022

Nederland en de wereld in 2022

Nederland blijft onverminderd inzetten op accountability en de versterking van het Internationaal Strafhof. Gerechtigheid voor slachtoffers van de meest ernstige misdrijven is essentieel voor duurzame stabiliteit, vrede en veiligheid.

De Europese Unie (EU) is essentieel voor onze welvaart en voor de Nederlandse invloed op het wereldtoneel. [...] Ten slotte is de waarborging van de rechtsstaat de basis van het wederzijds vertrouwen tussen lidstaten en een randvoorwaarde voor effectieve samenwerking.

Binnen de EU is het eerder genoemde debat over open strategische autonomie in dat kader steeds prominenter, ook als gevolg van de COVID-pandemie en de (wederzijdse) afhankelijkheden en kwetsbaarheden die deze blootlegt. Hierbij is nauwe samenwerking met de VS en andere gelijkgezinde partners van groot belang. Deze uitdaging is ook aanleiding om opnieuw te bewijzen dat het democratisch model de beste route is naar welvaart, levenskwaliteit en vrijheid. Juist daarop moet Nederland, met gevoel van urgentie over wat hier op het spel staat, een offensieve agenda formuleren: voor een sterker, concurrerender, rechtsstatelijker en duurzamer Nederland, Europa en wereld. Met deze agenda wordt ook bijgedragen aan de grondwettelijke opdracht om de ontwikkeling van de internationale rechtsorde te bevorderen. Met de rijke traditie op het gebied van het internationaal recht en als gastland van internationale hoven en tribunalen zet Nederland zich in voor een goed functionerende internationale rechtsorde (rules-based international order). Deze inzet richt zich niet alleen op de ontwikkeling van het internationaal recht, maar ook op het vergroten van het respect voor bestaande regels van internationaal recht (accountability).

Europese samenwerking

De Unie is sterk als de fundamentele van goed bestuur en de democratische rechtsstaat stevig zijn verankerd in de lidstaten en de instellingen, en lidstaten gemaakte afspraken nakomen. Ook in 2022 zal Nederland zich hier sterk voor blijven maken. Daarbij is het van belang dat de bestaande en nieuwe preventieve en handhavende EU-instrumenten goed en consequent ingezet worden. Zoals het rechtsstaatrappport van de Commissie en de dialoog daarover, evenals de rechtsstaatconditionaliteit in het kader van de EU-begroting en het coronaherstelfonds.

Het kabinet is groot voorstander van effectieve inzet van het sanctieinstrument, maar tegelijkertijd met de waarschuwing dat sancties geen symboolpolitiek mogen worden of vervanging van een adequate strategie: sancties zijn een instrument om een bepaald beleid uit te voeren, en mogen geen doel op zich zijn. Naar verwachting zal dit instrument onverminderd belangrijk blijven in de geopolitieke gereedschapskist van de EU. Het EUmensenrechtensanctieregime, dat mede door de inzet van het kabinet tot stand is gekomen, moet vanuit die gedachte bijdragen aan een effectief EUmensenrechtenbeleid. Daarnaast blijft het kabinet inzetten op een versterking van het instrument door verbeterde handhaving en implementatie.

3. Beleidsartikelen

Artikel 1: Versterkte internationale rechtsorde

C. Beleidswijzigingen

Artikel 3.3: Een hechtere Europese waardengemeenschap

Raad van Europa:

Nederland beschouwt de Raad van Europa als een belangrijke hoeder van mensenrechten, democratie en rechtsstaat in heel Europa. Ook wil Nederland bijdragen aan verdergaande hervorming van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en aan een zorgvuldig voorbereide toetreding van de EU tot het EVRM. De Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging in Straatsburg speelt daarbij een centrale rol door goede betrekkingen en, indien opportuun, regelmatig overleg met het secretariaat van de Raad van Europa, permanente vertegenwoordigingen van andere lidstaten en met de Nederlandse delegatie in de Parlementaire Assemblée (PACE) van de Raad van Europa.

BIJLAGE 4: Strategische Evaluatie Agenda

Overig onderzoek

Voor het thema Versterkte internationale Rechtsorde is een adviesaanvraag verstuurd aan de Adviesraad Internationale Vraagstukken over mensenrechten in een veranderende wereld en de randvoorwaarden voor een effectief beleid en nieuw narratief.

Binnen het thema Effectieve Europese samenwerking initieert BZ de komende jaren onderzoek op de volgende thema's:

1. Vertrouwen en rechtsstaat in de EU; 2. Convergentie tussen EU lidstaten naar het hoogste niveau van welvaart; 3. Geopolitiek optreden door de EU. 4. Turkije in de MENA-regio en de Kaukasus vis-a-vis andere regionale spelers; 5. Gevolgen van integratie Belarus en Rusland tot Unistaat voor de EU en NAVO 6. De EU als bevorderaar van democratie of 'stabilitocracy'. 7. De toekomst(en) van Rusland en Europese invloed